

Reflektorfényben az Unió védelmi politikája

EURÓPAI
SZÁMVEVŐSZÉK

Tartalomjegyzék

Bekezdés

01–11 | **Főbb megállapítások**

01–07 | Az áttekintés

08–11 | Kihívások és lehetőségek

12–83 | **Részletes ismertető**

12–31 | **Változó körülmények és növekvő uniós ambíciók**

12–19 | Miért van szükség változásra

20–26 | Az irányítási keretet a Szerződések rögzítik

27–31 | Növekszik az Unió ambíciószintje

32–54 | **Uniós intézkedések: elmozdulás a felkészültség és az egyre strukturáltabb megközelítés felé**

32–40 | Jelentősen megnőttek a tagállamok védelmi kiadásai, izmosodtak az uniós pénzügyi eszközök

41–44 | Aktualizált szabályok könnyítik a forrásokhoz jutást és javítják a katonai mobilitást

45–47 | Változó irányítási keret

48–54 | Védelmi partnerség kialakítása Ukrajnával, valamint a kapcsolatok szorosabbra fűzése a NATO-val és más partnerekkel

55–83 | **A változó uniós védelmi politikából eredő kihívások és lehetőségek**

55–63 | A védelmi képességek fejlesztése

64–71 | A finanszírozással kapcsolatos kihívások

72–75 | Az uniós védelmi együttműködés és felkészültség új megközelítései

76–83 | Összetett irányítási és elszámoltathatósági rendszerek

Mellékletek

I. melléklet. EDIP – az uniós védelem integrált eszköztára

II. melléklet. Uniós preferenciazáradékok a védelmi finanszírozási eszközökben

III. melléklet. A 2021–2027-es időszakban a védelemre elkülönített uniós finanszírozás áttekintése országonként⁽¹⁾ és finanszírozási eszközönként, 2026. áprilisi állapot

IV. melléklet. A Számvevőszék kapcsolódó kiadványai

Rövidítések

Glosszárium

A számvevőszéki munkacsoport

Főbb megállapítások

Az áttekintés

01 Az Európai Unió biztonsági helyzete az elmúlt néhány évben drasztikusan megváltozott. Amióta Oroszország 2022 elején megkezdte Ukrajna elleni teljes körű agressziós háborúját, a világszerte szaporodó konfliktusok, a globális multilaterális rend eróziója és a geopolitikai zavarok nyomán az uniós tagállamok felismerték, hogy az Uniónak több biztonsági és védelmi képességgel kell rendelkeznie. Ez jelentős elmozduláshoz vezetett az uniós védelmi politikában, az Unión kívüli válságkezeléstől és válságreakálástól a tagállamok védelmi készségének fokozása felé.

02 Következésképpen sürgősen növelni kell az európai védelmi termelési kapacitásokat, és a tagállamoknak meg kell erősíteniük saját képességeiket ezen a területen. Az európai védelmi technológiai és ipari bázisra (EDTIB) azonban kihatott a sok éve tartó alulfinanszírozottság és a tagállamok közötti együttműködés elégtelen volta. Ebből következik a lőszer- és rakétakészletek elégtelensége, a védelmi termékek gyártásának hosszú átfutási ideje, a nem európai beszállítóktól való erős függőség, illetve a közlekedési hálózatok szűk keresztmetszetei. A helyzetre reagálva az Unió számos kezdeményezést indított, hogy a tagállamok együttműködjenek és egyesítsék törekvéseiket az EDTIB megerősítése érdekében.

03 Áttekintésünk célja, hogy az [európai védelemről szóló 2019. évi áttekintésünket](#) követően naprakészen tájékoztassunk az uniós védelmi helyzetről, rávilágítva a terület közelmúltbeli uniós kezdeményezéseihez kapcsolódó kockázatokra, kihívásokra és lehetőségekre. Releváns információkkal és elemzésekkel kívánunk szolgálni az érdekelt felek számára az Unió védelmi politikájáról és annak legújabb fejleményeiről, különösen a pénzgazdálkodással, az irányítással, az átláthatósággal és az elszámoltathatósággal kapcsolatos jelentős kérdésekről. Hivatkozunk a témával kapcsolatos korábbi munkánk fő üzeneteire is.

04 Tudatában vagyunk, hogy az Unióban a biztonsági és védelmi megközelítések felölelik a hibrid fenyegetéseket, a kiberbiztonságot és a polgári felkészültséget is, ám ezek nem tartoznak áttekintésünk hatókörébe. Nem tárgyalunk olyan területeket sem, mint a kritikus fontosságú nyersanyagok ellátásbiztonsága, illetve az úralapú technológiákat alkalmazó hírszerzés és kommunikációs biztonság, noha elismerjük mindezek fontosságát a védelem szempontjából.

05 Áttekintésünk az uniós védelmi politika végrehajtásáért felelős olyan intézményi és nem intézményi érdekelt felektől származó információkat gyűjti egybe, mint az uniós szereplők, a védelmi ipar, illetve különböző uniós védelempolitikai szakértők. Megvizsgáltunk uniós jogszabályokat, szakpolitikai dokumentumokat, jelentéseket és korábbi ellenőrzési eredményeket, valamint kutatóintézetek, agytrösztök és tudósok tanulmányait. Megbeszéléseket tartottunk az Európai Bizottsággal, az Európai Külügyi Szolgálattal, az Európai Védelmi Ügynökséggel, a Tanács Főtitkárságával, az európai védelmi ipar képviselőivel, a NATO-val és különböző szakértőkkel.

06 Az áttekintés a 2020-tól 2026 júliusáig tartó időszakot öleli fel. Különösen odafigyeltünk a legutóbbi változásokra és az uniós védelempolitika legújabb fejleményeire.

07 Ez a dokumentum nem ellenőrzési jelentés, hanem főként nyilvánosan elérhető információkon és kifejezetten ilyen célú anyaggyűjtésen alapuló áttekintés.

Kihívások és lehetőségek

08 A Szerződések a védelmet egyértelműen a tagállamok szuverenitásába utalják; a döntéseket egyhangúlag kell meghozni és a nemzetek feletti uniós fellépésnek korlátai vannak (22. bekezdés). Elsősorban 2022 óta mégis mind a tagállamok, mind az uniós intézmények lépéseket tettek az Unió védelmének megerősítése érdekében (27–31. bekezdés).

09 A tagállamok erősen megnövelték védelmi kiadásait, 2020 és 2025 között körülbelül 79%-kal. A forrásokat katonai képességeik növelésére és Ukrajna támogatására különítették el (32–34. bekezdés). Emellett felkérték a Bizottságot és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjét, aki egyben az Európai Bizottság alelnöke is, hogy indítsák el az ahhoz szükséges kezdeményezéseket, hogy 2030-ra megvalósuljon az Unió védelmi készsége. Ezt az új ambíciószintet központi stratégiai dokumentumként a [biztonság és a védelem területére vonatkozó stratégiai iránytű](#) és „Az európai védelemről – Készenlét 2030” című [fehér könyv](#) támasztja alá (28–29. bekezdés).

10 Az uniós költségvetés ugyan nem finanszírozhat katonai vagy védelmi vonatkozású műveleteket, ám felhasználható az EDTIB védelmi iparpolitika révén történő megerősítésére (20–26. bekezdés). Az uniós védelmi kiadások 2021-ig viszonylag szerények maradtak, 590 millió eurós allokációval. 2021-től azonban jelentős növekedés következett be, mivel az Unió egy sor eszközt indított el a határokon átnyúló védelmi együttműködés fokozásának céljával, illetve ösztönözve a tagállamokat arra, hogy közösen fejlesszenek ki, illetve szerezzenek be képességeket és termékeket az Unión és társult országain belül. Mindegyik eszköz konkrét célkitűzésekre irányul a képességfejlesztési ciklus különböző szakaszaiban. Egyes eszközök esetében szükséghelyzeti intézkedésekről volt szó, amelyeket az Oroszország Ukrajna elleni teljes körű agressziós háborújának kezdete után vezettek be, de ezek azután az európai védelem megerősítését célzó hosszú távú programokká alakultak át. A 2021–2027-es időszakban 11,3 milliárd eurót különítettek el védelmi vonatkozású programokra, valamint becslés szerint 20,6 milliárd euró értékben csoportosítottak át más forrásokat védelmi célkitűzésekre. Emellett legfeljebb 150 milliárd euró összegű hitelt bocsátanak a tagállamok rendelkezésére. Az uniós szintű védelmi finanszírozás várhatóan tovább fog nőni a következő költségvetési ciklusban, a 2028–2034-es időszakra javasolt költségvetés jóváhagyásától függően. Ez döntő fontosságú pillanat az EDTIB számára, mivel most először válik annak fejlesztése és integrációja az európai iparstratégia egyik fő célkitűzésévé (36–39., 41. bekezdés).

11 A fenti fejleményekhez kapcsolódóan több lehetőséget, kihívást és kockázatot azonosítottunk.

- A nehéz biztonsági környezetben a megnövekedett finanszírozás lehetőségeket nyit meg az EDTIB kapacitásainak bővítésére, az innováció és a kettős felhasználás technológiák ösztönzésére, valamint az együttműködés új formái, például védelmi klaszterek és képességi koalíciók kidolgozására, miközben megerősíti a stratégiai partnerségeket, különösen Ukrajnával (55–56., 72–73. bekezdés).
- Az ambiciózus uniós tervek és a növekvő kiadások ellenére a folyamatosan fennálló jelentős korlátok miatt a védelmi készséget nehéz lehet 2030-re megvalósítani. A különböző uniós finanszírozási források közötti, valamint az uniós és a nemzeti finanszírozás közötti elégtelen koordináció, illetve a felülről lefelé irányuló, eredményes uniós tervezési folyamat hiánya a beruházások széttagoltságához, párhuzamosságokhoz vagy tartós képességhiányokhoz vezethet. A finanszírozás alkalmasint még mindig nem elegendő az elfogadott védelmi prioritások kezeléséhez, és a kiegészítő finanszírozás allokálása nem eredményez azonnal operatív képességeket, mivel ezek kifejlesztése időigényes folyamat (57–63. bekezdés).
- Ha az erre ösztönzött tagállamok védelmi rendszereiket uniós preferenzáradékok nyomán európai beszállítóktól szerzik be, akkor hosszú távon csökkenhet a nem európai beszállítóktól való függőség, de ennek egyensúlyban kellene maradnia a rövid távú operatív szükségletekkel (55–59. bekezdés).
- Ha nem megfelelően hajtják végre, akkor a megnövelt finanszírozás olyan végrehajtási kockázatokkal járhat, mint például az, hogy a magas infláció miatt csekély lesz a képességhiányokra gyakorolt hatás, vagy hogy a kiadási célértékekhez nem kapcsolódnak teljesítménykövetelmények. Szűk keresztmetszetek is létrejöhetnek az alapanyagok, az alapvető összetevők vagy a képzett személyzet terén, ami megnehezíti az elkülönített források felhasználását (64–67. bekezdés).
- Megfelelő tartalékfeltöltés hiányában az, hogy egyre jellemzőbb a védelmi kiadások hitelből történő finanszírozása, az uniós finanszírozású hitelezés és a rugalmassági záradékok aktiválása, árthat a költségvetési fenntarthatóságnak azáltal, hogy lassítja az államadósság csökkentését, növeli a függő kötelezettségeket és tovább szűkíti az uniós költségvetés mozgásterét (65. és 68. bekezdés).
- Az Unió védelmi politikáját összetett intézményi keret és többszintű irányítási struktúra jellemzi. Ez jelentős mértékben megnehezíti a különböző szereplők közötti koordinációt, és növeli annak kockázatát, hogy felelősségi körök átfedhetik egymást. Hasonlóan összetettek a pénzügyi elszámoltathatósági szabályok is, amelyek a finanszírozási eszköztől, illetve az érintett szervezettől függően eltérőek. Az, hogy ellenőrzési megbízatása nem terjed ki az összes érintett szervre és eszközre, korlátozza a Számvevőszéket abban, hogy maradéktalanul el tudja látni külső ellenőri szerepét (76–81. bekezdés).

Részletes ismertető

Változó körülmények és növekvő uniós ambíciók

Miért van szükség változásra

12 A közelmúltban több esemény is megváltoztatta a védelemmel kapcsolatos hozzáállást az Unióban. Emiatt az új védelmi politikai környezet folyamatosan változik, az általában romló globális biztonsági helyzet okán is.

13 Oroszországnak az Ukrajna elleni, 2022. február 24-én kezdődött teljes körű agressziós háborúja fordulópontot jelentett az európai védelem számára. Az, hogy szomszédságában ismét hagyományos, nagy intenzitású hadviselés zajlik, gazdasági és politikai szempontból egyaránt érintette az Uniót. A háború miatt az azt megelőző előrejelzésekhez képest az Unió GDP-növekedése visszaesett, az energia- és megélhetési válság pedig felhajtotta az inflációt¹. Emellett több mint 4,5 millió ukrán menekült az uniós tagállamokba². A háború miatt a védelem kérdései a hidegháború vége óta nem látott módon a politika figyelmének középpontjába kerültek Európában.

¹ [Economic impact of Russia's war on Ukraine: European Council response](#), az Európai Parlament Kutatószolgálat, 2024. február.

² [Ukraine Refugee Situation](#), az Egyesült Nemzetek menekültügyi főbiztosa.

14 A tagállamok közötti együttműködés elégtelensége már jóval az ukrajnai háború kezdete előtt is hatékonysági problémákat okozott a védelmi képességek fejlesztésében. Az európai védelmi technológiai és ipari bázist éveken át alulfinanszírozottság jellemezte (a „béke hozadéka”)³, és ma is jelentős akadály, különösen a kis- és középvállalkozások (kkv-k) számára, hogy sikerül-e finanszírozáshoz jutniuk⁴. A [védelmi beruházási hiányok elemzéséről és a következő lépésekről szóló, 2022 májusában közzétett közös közlemény](#) szerint a Bizottság úgy becsülte, hogy ha 2006 és 2020 között valamennyi tagállam a GDP-jének 2%-át fordította volna védelemre, ez 1,1 billió euróval megemelte volna a védelmi kiadásokat⁵. Az Európai Parlament Kutatószolgálatának (EPRS) becslése szerint a védelmi kiadások terén a közös uniós szintű fellépés hiányából eredő költség („az európai szintű cselekvés hiányából fakadó költség”) évi 18 és 57 milliárd euró között mozog⁶.

15 Oroszország Ukrajna elleni háborúja – az évtizedekig tartó alulfinanszírozottság nyomán – jelentős védelmi sebezhetőségeket tárt fel az uniós tagállamokban. Amikor felmerült, hogy egy nagy intenzitású hadviselésben részt vevő partnert kell támogatni, az uniós lőszer- és rakétakészletek elégtelennek mutatkoztak ([1. háttérmagyarázat](#)). A védelmi ipart évtizedek óta alacsony termelési ráta jellemzi⁷, és a készletek feltöltését szolgáló ipari kapacitás csak korlátozottan tud növekedni⁸; ezt tovább súlyosbítja, hogy a védelmi termékeknek hosszú a gyártási átfutási ideje. Ezenkívül [a katonai mobilitásról szóló 2025. évi jelentésünk](#) azt is megállapította, hogy a közlekedési hálózatok szűk keresztmetszetei ártanak a katonai mobilitásnak, mivel az európai haderő így kevésbé hatékonyan mozgatható a kontinensen. A Számvevőszék vonatkozó kiadványainak áttekintését lásd: [IV. melléklet](#).

³ Sebastian Clapp, *„EU Member States' defence budgets”*, az Európai Parlament Kutatószolgálat, 2026. március, 1. o.

⁴ Európai Bizottság, *„Access to equity financing for European defence SMEs”*, 2024, 9. o.

⁵ JOIN(2022) 24, Közös közlemény a védelmi beruházási hiányok elemzéséről és a következő lépésekről, 5. o.

⁶ Marco Centrone és Meenakshi Fernandes, *Improving the quality of European defence spending. Cost of non-Europe report*, az Európai Parlament Kutatószolgálat, 2024. november.

⁷ Hannah Aries, Bastian Giegerich és Tim Lawrenson, *The Guns of Europe: Defence-industrial Challenges in a Time of War*, 2023. június 19.

⁸ Uniós katonai támogatás Ukrajnának, Európai Bizottság, 2026. április 24.

1. háttérmagyarázat

155 mm-es tüzérségi lőszer: a harctéri kereslet és az Unió ipari kapacitása közötti szakadék áthidalása

A tüzérség továbbra is központi szerepet játszik az ukrainai háborúban, ami tartós keresletet teremt a 155 mm-es lőszer iránt. 2022-ben az ukrán erők naponta mintegy 6000–8000 lövedéket lőttek ki (havonta 180 000–240 000-et)⁹. Újabb becslések szerint havi 150 000–200 000 lövedékről lehet szó, Oroszország 600 000 lövedékéhez képest¹⁰.

Összehasonlításképpen: az uniós termelés 2022-ben nem volt több évi 300 000–400 000 darabnál, ami tükrözi az európai védelmi ipari kapacitás több évtizedes csökkenését.

2023 márciusában az [Unió Tanácsa](#) háromutas megközelítésről állapodott meg, a következők szerint: (1) visszatérítés az uniós tagállamoknak a meglévő készleteikből Ukrajnának adományozott lőszerért és rakétáért; (2) 155 mm-es tüzérségi lőszer és összetevők, valamint rakéták közös beszerzése; (3) az ipari támogatás fokozása, különösen a [lőszergyártás támogatásáról szóló jogszabály](#) (ASAP) révén, azzal a céllal, hogy 12 hónapon belül egymillió lövedék álljon rendelkezésre.

A késedelmek ellenére a termelés növekedésnek indult: a 2023 márciusában meghatározott 2024. márciusi határidő után nyolc hónappal, 2024 novemberében a tagállamok már egymillió tüzérségi lőszert (155 mm-es lövedéket és rakétákat) szállítottak Ukrajnának¹¹.

Forrás: Az Európai Parlament Kutatószolgálat, [Reinforcing the EU's defence industry](#), 2026. március.

⁹ SWD(2024) 515, bizottsági szolgálati munkadokumentum az EDIP kapcsán.

¹⁰ Euromaidan press, „*Frontline report: Europe moves fast—for once—and floods Ukraine with shells*”, 2025. május. 2.-

¹¹ Francesco Bortoletto, „*EU managed to deliver one million shells to Kyiv*”, EU News, 2024. november 20.

16 Az elmúlt években fokozódó hibrid támadások egyre nagyobb mértékben érintették az európai infrastruktúrát, szabotázs, a kritikus infrastruktúra megzavarása, kibertámadások, külföldi információmanipuláció és beavatkozás, valamint a demokrácia és a választási folyamatok aláásására irányuló kísérletek útján¹². A hagyományos hadviselés és a hibrid támadások kombinációja arra készítette az Uniót és tagállamait, hogy nagyobb hangsúlyt helyezzenek a hagyományos védelmi képességek szükséges megerősítésére, a belső és külső biztonsági dimenzió egyesítésével, valamint a biztonságnak és felkészültségnek a társadalom egészére kiterjedő megközelítésével együtt.

17 Az ukrajnai háború mellett a globális biztonság más szempontból is romlott. A geopolitikai zavarok – a közel-keleti háborúk, a világszerte szaporodó konfliktusok, a multilaterális világrend eróziója¹³ – nyomán az uniós tagállamoknak fel kellett ismerniük, hogy az Uniónak több biztonsági és védelmi képességgel kell rendelkeznie. A biztonsági helyzet romlása az európai biztonsági és védelmi architektúra változásaival párhuzamosan következett be. Noha az Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO) továbbra is a kollektív védelem sarokköve azon uniós tagállamok számára, amelyek [NATO-szövetségesek](#) is, az Unió egyre jobban törekszik stratégiai autonómiájának megerősítésére és a NATO-n belüli nagyobb tehermegosztásra. Azon 23 uniós tagállam esetében, amelyek egyben NATO-szövetségesek is, ez a védelmi kiadásokra vonatkozó kötelezettségvállalások növekedését eredményezte¹⁴, és szükségessé tette védelmi képességeik bővítésének koordinálását mind a NATO-n, mind az Unión belül.

¹² [Oroszország hibrid tevékenységei: Uniós szankciók](#), Európai Tanács, Az Európai Unió Tanácsa, 2026. április 21.

¹³ [Foresight report 2025 – Resilience 2.0 – Empowering the EU to thrive amid turbulence and uncertainty](#), Európai Bizottság, 2025.

¹⁴ [A hágai csúcstalálkozó nyilatkozata](#), amelyet az Észak-atlanti Tanács 2025. június 25-i hágai ülésén részt vevő NATO-állam- és kormányfők adtak ki.

18 Az ukrajnai háború rávilágított a védelmi ipar értékláncainak széttagoltságára és összetettségére, valamint a nem uniós beszállítóktól való erős függőségére is. Az ukrajnai háború kezdetétől 2023 júniusáig az uniós tagállamok védelmi beszerzéseinek 78%-a az Unión kívülről származott, és az Egyesült Államok egyedül tette ki a beszerzések 63%-át¹⁵. E függőség különböző mérőszámok révén mérhető, de mindegyik azt mutatja, hogy az uniós védelmi kiadások jelentős része nem uniós beszállítókra, különösen az Egyesült Államokba irányul¹⁶¹⁷. Történetileg az Egyesült Államok sokkal többet exportál az Európai Unióba, mint fordítva¹⁸. Egyes jelek ugyan már arra mutatnak, hogy csökkenőben van az amerikai fegyvervásárlásoktól való függés¹⁹, de az Oroszország Ukrajna elleni teljes körű agressziós háborújának kitörését követő években az Unió növelte az Egyesült Államokból származó beszerzéseit²⁰. Emiatt hívnak fel egyre gyakrabban arra, hogy a meredeken növekvő európai védelmi kiadások irányuljanak inkább az európai védelmi technológiai és ipari bázisra.

¹⁵ JOIN(2024) 10, Közös közlemény az új európai védelmi ipari stratégiáról.

¹⁶ Juan Mejino-López és Guntram B. Wolff, „*Europe’s dependence on US foreign military sales and what to do about it*”, Bruegel, 2025. október 13.

¹⁷ Alex Burilkov, Katelyn Bushnell, Juan Mejino-López, Thomas Morgan és Guntram B. Wolff, „*Fit for war by 2030? European rearmament efforts vis-à-vis Russia*”, Bruegel & Kiel Institute for the World Economy, 2025. június.

¹⁸ Daniel Fiott, *The poison pill - EU defence on US terms?*, az Európai Unió Biztonságpolitikai Kutatóintézete, 2019. június.

¹⁹ Giuseppe Spatafora, „*The foreign policy-first president? US external action under Trump 2.0 – in data*”, az Európai Unió Biztonságpolitikai Kutatóintézete, 2026. február.

²⁰ Juan Mejino-López és Guntram B. Wolff, „*Europe’s dependence on US foreign military sales and what to do about it*”, Bruegel, 2025. október 13.

19 Az erősebb ipari bázis iránti igény háttérében a gyors technológiai fejlődés és az erőforrásokért folytatott fokozott globális verseny áll. A következő évtizedben egyre jelentősebbek lesznek az olyan innovációk, mint a kvantumtechnológiák, a bio- és a neurotechnológia, a fejlett anyagok és a robotika²¹. Ezek polgári és katonai célokra egyaránt felhasználhatók, és gyakran ugyanazon erőforrásokra van szükségük. A stratégiai fontosságú nyersanyagok jelentősége egyformán nagy a zöld és digitális technológiák, illetve a védelmi és űrtechnológiai alkalmazások szempontjából²². Az Unió jelenleg nagymértékben függ a nem uniós országokból – gyakran akár csak egy országból – származó nyersanyagimporttól²³. Ily módon az EDTIB sebezhetőségei összekapcsolódnak a stratégiai autonómia és az ellátásbiztonság szélesebb körű kérdéseivel. Ez azzal jár, hogy egyre több szakpolitikai területnek kell figyelembe vennie védelmi szempontokat is. Az, hogy ilyenképpen számos tényező kerül kölcsönhatásba egymással, a sürgős cselekvés igényét keltette a védelem terén.

Az irányítási keretet a Szerződések rögzítik

20 Oroszország Ukrajna elleni teljes körű agressziós háborújának kezdete óta az uniós intézmények, szervek, ügynökségek és a tagállamok lépéseket tesznek az Unió védelmének megerősítése érdekében. Ezekre az intézkedésekre a Szerződések által kialakított irányítási keret alapján kerül sor. Az uniós intézmények szerepe a védelem területén hagyományosan korlátozott. Az Európai Unióról szóló, 2007-ben módosított és 2009-ben hatályba lépett szerződés (EUSZ)²⁴ bevezette a közös biztonság- és védelempolitikát (KBVP), és egyértelműbben meghatározta az intézményi szereplők védelemmel kapcsolatos jelenlegi szerepét. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) kiegészíti az EUSZ-t, és szabályozza az Unió belső piacának és gazdaságának működését, valamint az uniós védelmi ipari eszközök jogalapját képezi (**1. ábra**).

²¹ *Foresight report 2025 – Resilience 2.0 – Empowering the EU to thrive amid turbulence and uncertainty*, Európai Bizottság, 2025.

²² **04/2026. sz. különjelentés:** „Az energetikai átálláshoz szükséges kritikus fontosságú nyersanyagok: A szakpolitika nem éppen sziklaszilárd”.

²³ Uo.

²⁴ **Lisszaboni Szerződés** az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Közösséget létrehozó szerződés módosításáról.

21 A KBVP a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) részeként az Unió biztonságával kapcsolatos kérdésekkel foglalkozik, beleértve „a közös védelempolitika fokozatos kialakítását, amely közös védelemhez vezethet”. Az Unió általános külpolitikáját az (állam-, illetve kormányfőkből álló) Európai Tanács irányítja. Az Európai Unió Tanácsán belül a védelem és a biztonság a Külügyek Tanácsának felelősségi körébe tartozik (amely a külügyminiszterekből és – ha védelmi kérdések is napirenden vannak – a védelmi miniszterekből áll). Az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) – és ennek részeként az Európai Unió Katonai Törzse (EUKT) – az Unió diplomáciai ága, amely az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének irányítása alatt jár el, aki egyben az Európai Bizottság alelnöke (főképviselő/alelnök) is²⁵. A 2004-ben uniós ügynökségként létrehozott **Európai Védelmi Ügynökség** (EDA) az Európai Unió Tanácsának felügyelete alatt működik, és támogatja a Tanácsot és a tagállamokat az Unió védelmi képességeinek javítására irányuló erőfeszítéseikben.

²⁵ A Tanács [2010/427/EU határozata](#) az EKSZ szervezetének és működésének a megállapításáról.

1. ábra. | Az Európai Unió védelmi politikai és irányítási kerete

A kormányközi és szupranacionális szintek közötti együttműködés bizottságokon, üléseken való részvételen stb. keresztül

ASAP – a löszergyártás támogatásáról szóló jogszabály, **KKBP** – közös kül- és biztonságpolitika, **DG DEFIS** – Védelmi és Űripari Főigazgatóság, **EDA** – Európai Védelmi Ügynökség, **EDF** – Európai Védelmi Alap, **EDIDP** – Európai védelmi ipari fejlesztési program, **EDIP** – Európai védelmi ipari program, **EDIRPA** – az európai védelmi ipar együttműködésén alapuló beszerzés keretében történő megerősítése, **EDTIB** – európai védelmi technológiai és ipari bázis, **EKSZ** – Európai Külügyi Szolgálat, **EUKT** – Európai Unió Katonai Törzse, **főképviselő/alelnök** – az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője/az Európai Bizottság alelnöke, **PADR** – védelmi kutatásra irányuló előkészítő intézkedés, **PESCO** – állandó strukturált együttműködés, **EUSZ** – az Európai Unióról szóló szerződés, **EUMSZ** – az Európai Unió működéséről szóló szerződés, **SAFE** – az Európa biztonságát szolgáló cselekvési eszköz

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottságtól, a Tanácstól és a Parlamenttől származó információk alapján.

22 A jelenlegi jogi keret alapján a tagállamok önkéntes alapon együttműködhetnek a védelempolitika területén, miközben a keret a Bizottság hatásköreit lényegében a védelmi ipari politikára korlátozza. Mivel a védelem a nemzeti szuverenitás egyik alapvető megnyilvánulása, a tagállamoknak itt továbbra is vezető szerep jut, míg az uniós védelempolitika alapvetően kormányközi marad, a többi uniós szakpolitikától eltérő egyedi szabályokkal és eljárásokkal. Ebből következően a védelem továbbra is szilárdan kötődik a tagállamokhoz, ami korlátozza a nemzetek feletti uniós fellépést. Ezért a Tanács központi szerepet tölt be az Unió védelmi politikájában: a legfőbb döntéshozó a Tanács, mivel a KKBP és a KBVP terén a döntéseket általában egyhangúlag kell meghozni.

23 A KBVP az Unió válságkezelési és védelmi együttműködési kerete, amelynek révén a tagállamok a külső konfliktusok és válságok integrált uniós megközelítésének részeként az Unión kívül polgári és katonai KBVP-missziókat és -műveleteket tudnak végrehajtani²⁶. A KBVP támogatja a békefenntartást, a konfliktusmegelőzést és a nemzetközi biztonság megerősítését, gyakran olyan nemzetközi szervezetekkel együttműködve, mint az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) és a NATO. Az Unió a KBVP keretében számos polgári missziót és katonai műveletet indított külföldön. A polgári missziók finanszírozása az uniós költségvetésből történik, és azok a tagállamok által rendelkezésre bocsátott képességekre támaszkodnak (az EUSZ 42. cikke). Az EUSZ 41. cikkének (2) bekezdése értelmében a katonai vagy védelmi vonatkozású műveletekből eredő kiadások főszabály szerint nem finanszírozhatók az uniós költségvetésből. A katonai missziók és műveletek költségeit ezért elsősorban a részt vevő tagállamok finanszírozzák egyedi kormányközi mechanizmusok és nemzeti hozzájárulások révén. A finanszírozási szabályok az érintett missziótól vagy művelettől függően változnak²⁷.

²⁶ *The Common Security and Defence Policy*, EKSZ, 2025 szeptember 24.

²⁷ Bruno Bilquin, *EU missions and operations abroad*, az Európai Parlament Kutatószolgálat, 2024. október 29.

24 A tagállamok együttműködési kerete több olyan, a Szerződésen alapuló kezdeményezést és szervezetet is magában foglal, amelyeket a költségvetésen kívül, tagállami hozzájárulásból finanszíroznak. Ilyen például az [EDA](#), amely kulcsszerepet játszik a védelmi képességek fejlesztésének támogatásában, valamint az Unión belüli védelmi együttműködés és az [állandó strukturált együttműködés](#) (PESCO) előmozdításában. A 2017-ben 23 tagállam által aktivált és jelenleg 26. résztvevőt számláló PESCO a Szerződésen alapuló együttműködési keret, amelynek célja a képességfejlesztés közös tervezése, fejlesztése és az abba való beruházás, valamint a fegyveres erők műveleti készenlétének, interoperabilitásának és eredményességének a fokozása jogilag kötelező erejű kötelezettségvállalások révén. A PESCO titkarsága az EDA és az EKSZ (és annak keretében az EUKT) képviselőiből áll. A 2017–2025-ös időszakban a [PESCO](#) összesen 83 együttműködésen alapuló projektet indított szárazföldön, tengeren, levegőben, az űrben és a kibertérben; ezek közül 74 még folyamatban van.

25 Az Unió kölcsönös segítségnyújtási záradékának jogalapját az [EUSZ 42. cikkének \(7\) bekezdése](#) képezi. Miután a területén megtámadott tagállam aktiválja ezt, a többi tagállam köteles minden rendelkezésére álló segítséget és támogatást megadni. Ennek a támogatásnak összhangban kell lennie a NATO keretében tett kötelezettségvállalásokkal (azon tagállamok esetében, amelyek egyben NATO-szövetségesek is), és nem lehet ellentétes a tagállamok biztonság- és védelempolitikájának sajátosságaival (azon tagállamok esetében, amelyek nem NATO-szövetségesek). A záradék alkalmazását eddig csak egyszer kérték: Franciaország, a 2015. novemberi terrortámadásokat követően. Az uniós tagállamok rendszeresen tartanak forgatókönyv-alapú megbeszéléseket és gyakorlatokat a záradék alkalmazását illető tudatosságnövelés, illetve a felkészültség és a reziliencia fokozása érdekében. 2026 márciusa óta, miután Ciprus dróncélponttá vált az Irán, Izrael és az Egyesült Államok között folyó háború során, intenzívebb megbeszélések folynak arról, hogyan lehetne életbe léptetni a záradékot, illetve kezelni a gyakorlati alkalmazásával kapcsolatos kérdéseket²⁸.

²⁸ [EU to game out bloc's mutual assistance clause in case of attack](#), Politico, 2026. április 17.

26 Az EUMSZ felhatalmazza a Bizottságot arra, hogy támogassa az európai védelmi ipar versenyképességét. E szakpolitika révén a Bizottság meg tudja könnyíteni a tagállamok közötti együttműködést a védelmi kutatás, fejlesztés és gyártás terén, anélkül, hogy csorbítaná a tagállamok azon előjogát, hogy meghatározzák saját nemzeti védelmi prioritásaikat és stratégiáikat. A védelmi ipari politika előmozdításával a Bizottság a közös beruházásokat ösztönző kezdeményezések révén szerepet játszhat az EDTIB megerősítésében. A védelem terén a Szerződések alapján a hagyományosabb hatáskörein (belső piac, kereskedelem és ipar) belül pozicionálják a Bizottságot. A tagállamok tanácsi határozatok és tanácsi következtetések útján megbízhatják és felkérhetik a Bizottságot, hogy tegyen további kezdeményezéseket a védelmi ágazatban.

Növekszik az Unió ambíciószintje

27 Az uniós tagállamok – különösen 2022 óta – egyre inkább felismerik, hogy az Uniónak nagyobb képességekre van szüksége a biztonság és a védelem területén. Ez jelentős elmozduláshoz vezetett az uniós védelmi politikában, az Unión kívüli válságkezeléstől és válságreakálástól a tagállamok védelmi készségének fokozása felé.

28 2022. március 11-én, mindössze két héttel Oroszország Ukrajna elleni teljes körű agressziós háborújának kezdete után az uniós állam-, illetve kormányfők [versailles-i nyilatkozatukban](#) az Unió védelmi képességeinek megerősítésére és további határozott lépések megtételére szólítottak fel Európa szuverenitásának kiépítése érdekében. A „[biztonság és a védelem területére vonatkozó stratégiai iránytű](#)” röviddel ezt követően tervet határozott meg az Unió stratégiai autonómiájának növelésére, illetve arra, hogy az Unió erősebb és cselekvőképesebb szereplőként biztosítsa polgárainak biztonságát. A főképviselő/alelnök vezetésével, a Bizottsággal és az EDA-val szoros együttműködésben kidolgozott „stratégiai iránytűt” 2022. március 22-én mind a 27 tagállam jóváhagyta: ez fontos mérföldkövet jelent az európai biztonság- és védelempolitika mint tagállami irányítású átfogó keret tekintetében. Válaszul arra, hogy a Tanács ambiciózusabb uniós védelemre szólított fel, a Bizottság és a főképviselő/alelnök [elemzést](#) nyújtott be arról, hogy az új ambíciók jegyében milyen védelmi beruházási hiányokat kell felszámolni.

29 Az új ambíciószintet támogatva a Bizottság és az EKSZ (valamint annak részeként az EUKT) azon is dolgozik, hogy kiegészítse és felerősítse a tagállamok egyéni védelmi erőfeszítéseit „a valódi európai védelmi unió kiépítése” érdekében²⁹. A Bizottság és a főképviselő/alelnök több arra irányuló kezdeményezést és stratégiai dokumentumot mutatott be, hogy 2030-ig megvalósuljon a védelmi készség (2. ábra). Központi stratégiai dokumentumnak „Az európai védelemről – Készenlét 2030” című fehér könyv tekintendő, amely lehetőségeket határoz meg arra, hogy a tagállamok hogyan működjenek együtt és hogyan egyesítsék erőfeszítéseiket a képességhiányok megszüntetése és az EDTIB megerősítése érdekében. A 2030-ig tartó időszakra szóló védelmi készségi ütemterv szerint a védelmi készség magában foglalja a modern hadviseléshez szükséges képességek fejlesztését és megszerzését. Ehhez Európának olyan – stratégiai előnyt élvező és a szükséges függetlenséggel bíró – védelmi ipari bázissal kell rendelkeznie, amely a kritikus időszakokban élvonalbeli innovációt és gyors tömegtermelést tud felmutatni³⁰.

²⁹ Európa választása. Politikai iránymutatás a hivatalba lépő következő Európai Bizottság számára 2024–2029, Ursula von der Leyen, 2024. július 18.

³⁰ JOIN(2025) 27, Közös közlemény: Védelmi készségi ütemterv 2030-ig.

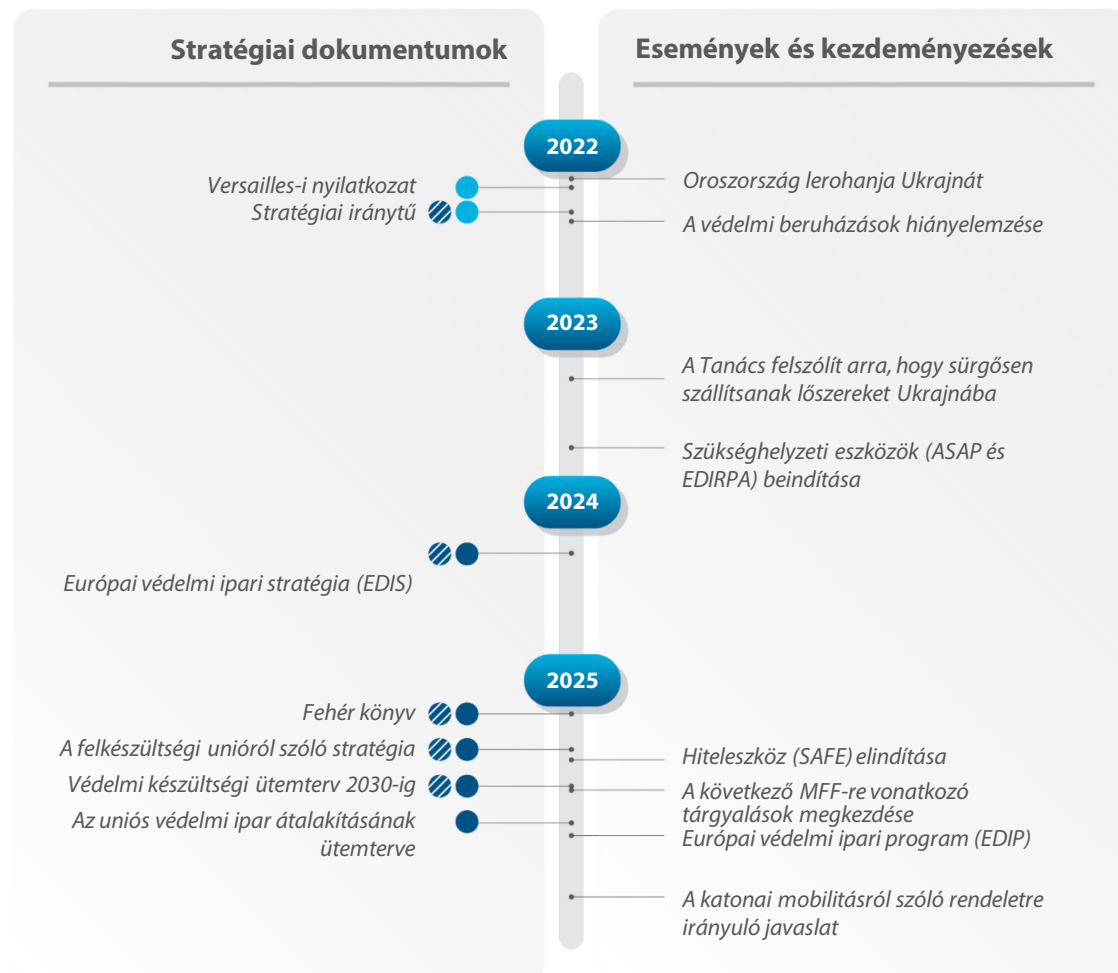
2. ábra. | A releváns stratégiai dokumentumok és kezdeményezések kronológiája

A dokumentumok szerzői:

● Bizottság

● Tanács

● Főképviselő/alelnök

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottságtól, a Tanácstól és a Parlamenttől származó információk alapján.

30 Az alapvető védelmi stratégiai keretet megerősítendő a Bizottság és a főképviselő/alelnök dolgozik egy „holisztikus” megközelítésen is, amelynek értelmében a védelmet és a biztonságot összekapcsolva kell felkészülni a konfliktusokra és válságokra. Az ebbe az irányba tett közelmúltbeli lépés az, hogy a [felkészültségi unióról szóló 2025. évi stratégia](#) kiegészíti a védelmi készség stratégiai célját. A stratégia erre a három megközelítésre épít: az integrált, minden veszélyre kiterjedő megközelítés; a társadalom egészére kiterjedő megközelítés, valamint az összkormányzati megközelítés. Ez azt jelenti, hogy nem külön kell kezelni az egyes veszélytípusokat, hanem minden veszélytípusra fel kell készülni. A stratégia megvalósításába egyúttal – a különböző kormányzati szervek és szervezeti egységek közötti koordináció és együttműködés biztosítása érdekében – minden ágazatot, szervezetet és polgárt be kell vonni, miközben a biztonság külső dimenzióját össze kell kapcsolni az Unió felkészültségi intézkedéseivel.

31 A mind polgári, mind katonai felhasználásra alkalmas új technológiák megjelenése, valamint az értékláncok rezilienciájával kapcsolatos általános aggályok is arra készítették az Uniót, hogy mérlegelje, hogyan lehet a legjobban kiaknázni a polgári-katonai szinergiákat³¹. Mivel a forradalmi technológiák fokozódó alkalmazásával a modern konfliktusok jellege folyamatosan változik, a technológiai előny a katonai fölény döntő tényezőjévé vált.

Uniós intézkedések: elmozdulás a felkészültség és az egyre strukturáltabb megközelítés felé

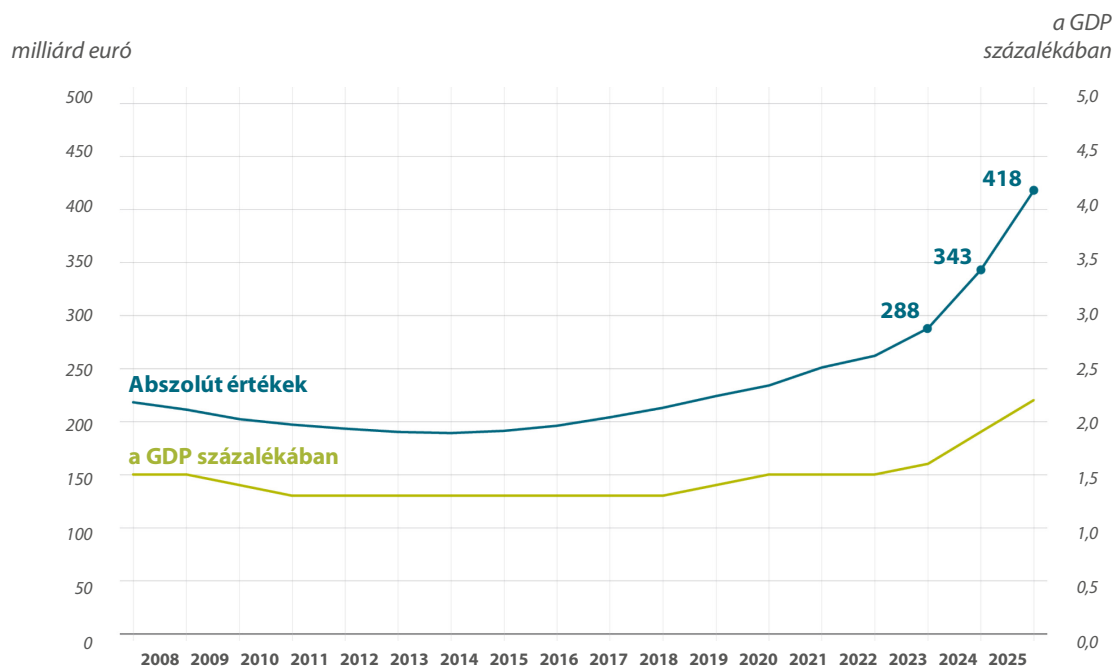
Jelentősen megnöttek a tagállamok védelmi kiadásai, izmosodtak az uniós pénzügyi eszközök

32 A sok éve tartó alulfinanszírozottságot 2022 óta uniós és tagállami szinten egyaránt több pénzügyi forrás mozgósításával igyekeznek kiegyensúlyozni. Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja nyomán meredeken nőtt a kollektív éves uniós védelmi költségvetések összege, a 2022. évi 262 milliárd euróról 2025-ben összesen 418 milliárd euróra ([3. ábra](#)). 2026-ban a tagállami költségvetések a becslések szerint összesen 454 milliárd euróra fognak rúgni. Összességében a tagállamok (változatlan áron számított) összesített védelmi kiadásai 2020 és 2025 között 78,6%-kal nőttek³².

³¹ COM(2025) 484, a Bizottság közleménye a 2025. évi stratégiai előrejelzési jelentésről.

³² EDA, *Defence Data 2025–2026*.

3. ábra | Az uniós tagállamok védelmi kiadásai

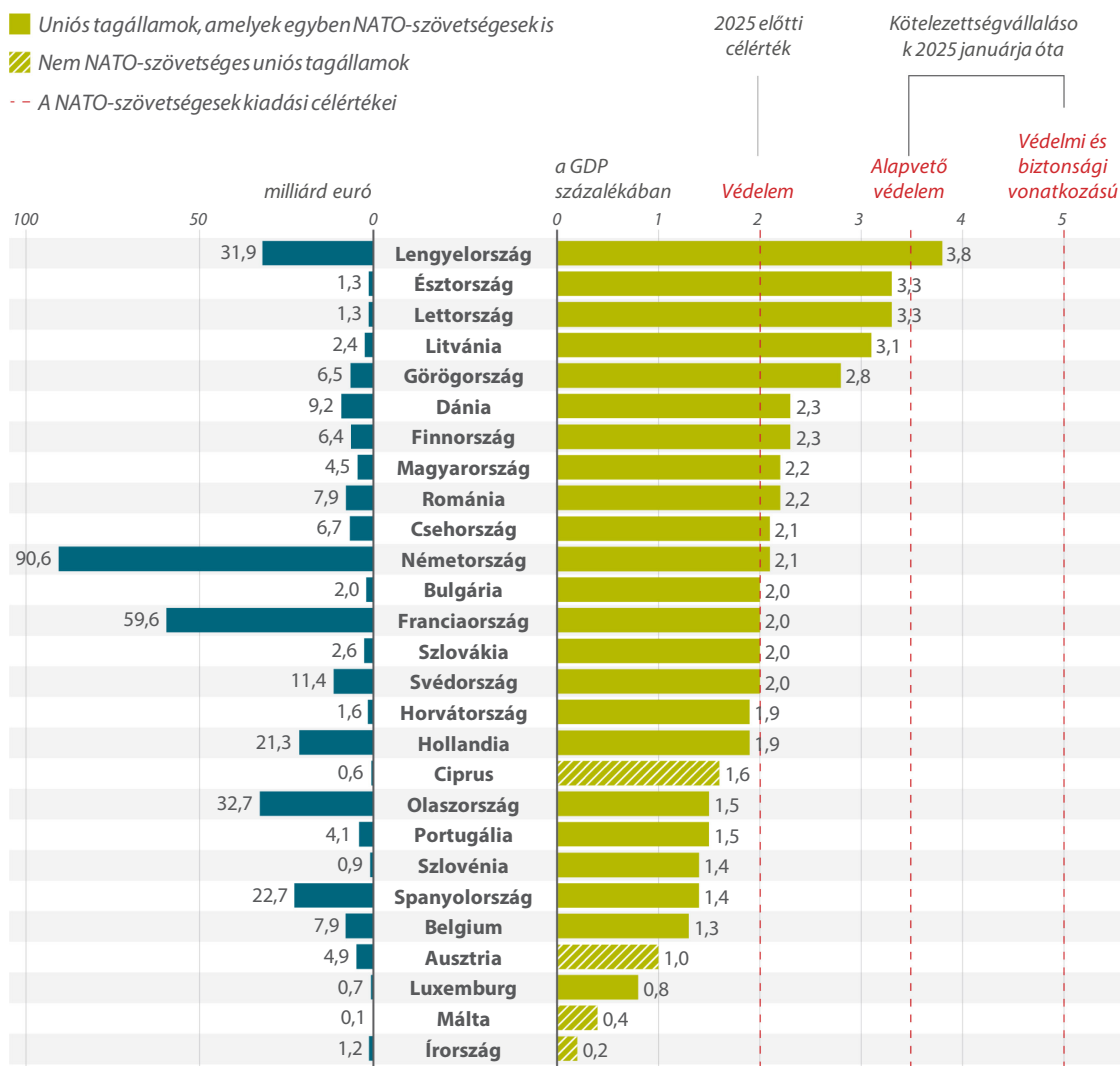
Forrás: Európai Számvevőszék, az EDA 2025–2026-re vonatkozó védelmi adatai (abszolút értékek) és az EDA védelmi adatportálja (a GDP %-ában) alapján.

33 2014-ben a NATO-szövetségesek megállapodtak abban, hogy éves GDP-jük legalább 2%-át védelemre fordítják³³. 2025-ben ugyanők magasabb célértékekre vállaltak kötelezettséget: az alapvető védelmi kiadásokra nézve 3,5%-ra, a védelmi és biztonsági vonatkozású kiadásokat illetően (például a kritikus infrastruktúra védelme, a hálózatok védelme, polgári felkészültség és reziliencia, az innováció és a védelmi ipari bázis megerősítése) pedig 1,5%-ra, így az összkiadás 2035-re az éves GDP 5%-át fogja kitenni. A **4. ábra** a 2024. évi GDP százalékában mutatja be az uniós tagállamok védelmi kiadásait. Az EDA szerint 2025-ben valamennyi uniós NATO-szövetséges teljesítette vagy meghaladta a 2%-os védelmi kiadási célértéket³⁴.

³³ A walesi csúcstalálkozó nyilatkozata, NATO, 2014. szeptember 5.

³⁴ Defence expenditures and NATO's 5 % commitment, NATO, 2026. április 10.

4. ábra | Az uniós tagállamok védelmi kiadásai 2024-ben

Forrás: Európai Számvevőszék, az EDA 2024–2025-re vonatkozó védelmi adatai alapján.

34 Ezeket a megnövelt erőforrásokat a nemzeti katonai képességek megerősítésére és a régóta fennálló képességhiányok kezelésére használják fel (29. bekezdés). Ugyanakkor e kiadások egy részét az Ukrajnának nyújtott katonai támogatásra fordították, akár kétoldalú segítségnyújtás, akár az Európai Békekeret révén (2. háttérmagyarázat). E tekintetben az Unió és tagállamai által a 2022–2025-ös időszakban Ukrajnának nyújtott katonai támogatásra mozgósított mintegy 75,2 milliárd euróból 6,4 milliárd eurót³⁵ az Európai Békekereten keresztül folyósítanak.

³⁵ Uniós katonai támogatás Ukrajnának, Európai Tanács, 2026. április 24.

2. háttérmagyarázat

Az Európai Békekeret (EPF)

Az Európai Békekeretet 2021 márciusában hozták létre az uniós költségvetésen kívüli alapként. A Békekeret két pillérből áll.

- Támogatási intézkedések: ezek egyre gyakrabban szolgálnak halált okozó és halált nem okozó katonai felszerelések (pl. lőszer, rakéták, védőfelszerelések, elsősegélycsomagok) partnerországokba történő szállítására.
- Műveletek: a Békekeret a katonai KBVP-missziók és -műveletek közös költségeit finanszírozza (a költségek többségét a részt vevő tagállamok viselik). Az egyik legfontosabb folyamatban lévő misszió az Európai Unió ukrajnai katonai segítségnyújtási missziója (EUMAM Ukrajna) ([5. háttérmagyarázat](#)).

A 2021–2027-es időszakra a Békekeret útján elkülönített teljes pénzügyi támogatás 17 milliárd eurót tett ki, amelynek mintegy kétharmadát Ukrajna számára különítették el.

Forrás: Európai Számvevőszék, az alábbi dokumentum alapján: [Európai Békekeret](#).

35 Az európai védelmi technológiai és ipari bázis továbbra is rendkívül széttagolt, és annak főszereplői az elsősorban saját belföldi piacukat kiszolgáló, de az Unión kívüli elsődleges exportpiacokat is fenntartó „nemzeti bajnokok”³⁶. 2021-ben a tagállamok összes védelmi felszerelésének csupán mintegy 18%-át szerezték be, illetve a védelmi kutatási és technológiai kiadásoknak csak 7%-át használták fel együttműködés keretében. Ez jóval elmarad az EDA miniszteri irányítóbizottsága által 2007 novemberében meghatározott 35%-os, illetve 20%-os referenciaértéktől (amelyek nyomán kötelező nemzeti célértékeket nem tűztek ki)³⁷. E referenciaértékek meghatározása óta mind a védelmi felszerelések együttműködésen alapuló beszerzése, mind az együttműködésen alapuló kutatás és technológia kiadásai elmaradnak azoktól³⁸. Az együttműködésen alapuló közbeszerzés helyzetéről azonban az EDA a tagállamoktól származó adatok hiányában 2022 óta nem számolt be következetesen. Az EDA szerint az uniós eszközöktől az együttműködésen alapuló beszerzések növekedése várható, de a pénzügyi támogatási mechanizmusok hatásának értékeléséhez elengedhetetlen volna javítani a tagállami nyomon követést³⁹.

³⁶ George, M., et al., *Trends in International Arms Transfers 2024*, Stockholmi Nemzetközi Bék kutató Intézet, 2025. március.

³⁷ Sajtóközlemény: *EU Ministers adopt Framework for Joint European Strategy in Defence R&T* (Brüsszel, 2007. november 19.) és *Defence Data Portal*.

³⁸ *Defence Data 2020–2021: Key findings and analysis*, Európai Védelmi Ügynökség, 2022 (12. ábra).

³⁹ *Defence Data 2024–2025*, Európai Védelmi Ügynökség, 2025.

36 Az elmúlt években az Unió különböző kezdeményezések révén egy sor pénzügyi eszközt mozgósított azzal a céllal, hogy fokozza a határokon átnyúló együttműködést a védelmi ágazatban és ösztönözze a tagállamokat arra, hogy közösen fejlesszenek ki és szerezzenek be védelmi termékeket és képességeket ([5. ábra](#)). Mindegyik eszköz konkrét célkitűzésekre irányul a képességfejlesztési ciklus különböző szakaszaiban.

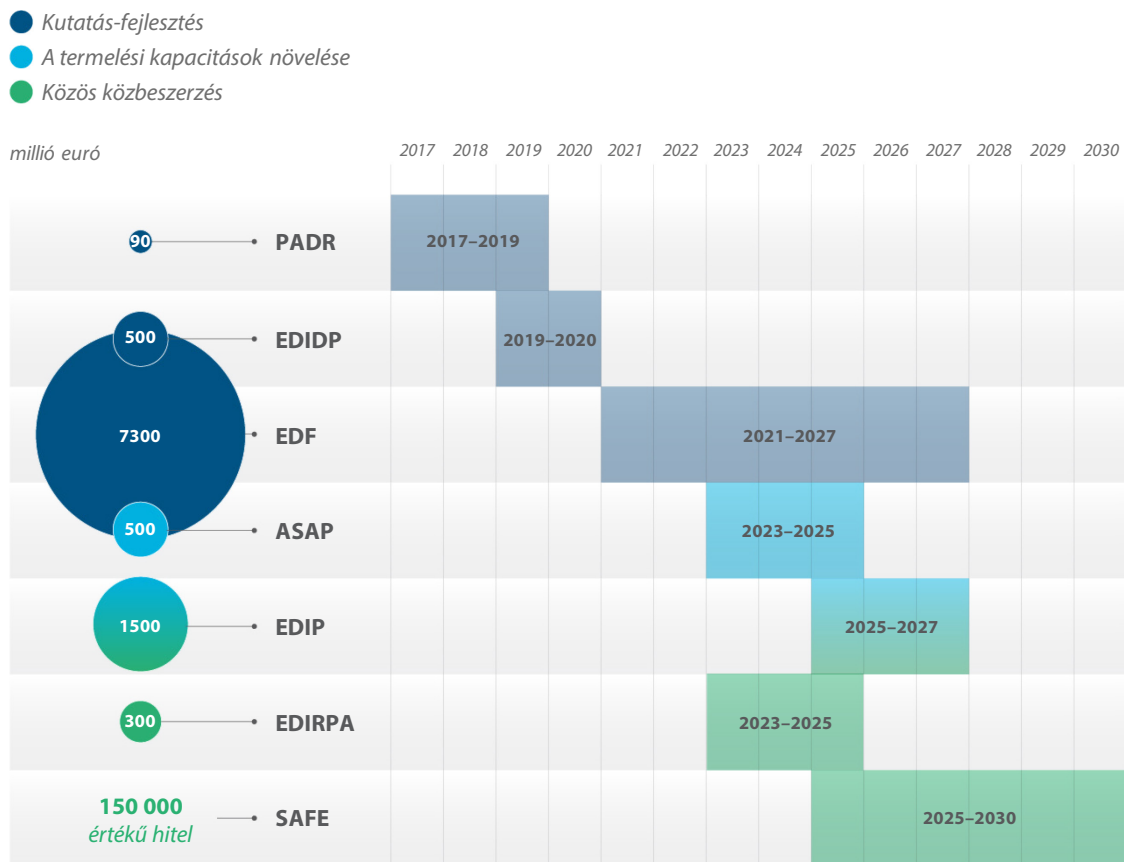
- **Védelmi felszerelések közös kutatása és fejlesztése:** Két elődprogramot⁴⁰ követően az [Európai Védelmi Alap](#) (EDF) olyan együttműködésen alapuló kutatási és fejlesztési projekteket finanszíroz, amelyekben legalább három tagállamból származó konzorciumok vesznek részt. Az EDF célja az európai védelmi technológiai és ipari bázis erősítése és széttagoltságának mérséklése. Ezen eszköz keretében az uniós védelmi innovációs program célzott intézkedéscsomagot javasol az induló innovatív vállalkozások és a kkv-k bevonása és támogatása érdekében. Az EDF költségvetése a 2021–2027-es többéves pénzügyi keretben 7,3 milliárd euró, amelyből 1,5 milliárd eurót a [Stratégiai Technológiák Európai Platformja](#) kezdeményezésre fordítanak. 2026 áprilisáig 281 projektet választottak ki 2021 és 2025 között közzétett pályázati felhívások keretében⁴¹.
- **Ipari termelési kapacitások:** A kutatási és fejlesztési szakaszt követően a következő logikus lépés a gyártási szakasz és az ipari kapacitásbővítés. A [lőszergyártás támogatásáról szóló jogszabály](#) (ASAP) nyomán 500 millió euró áll rendelkezésre; az ASAP célja a lőszergyártás megerősítése és fokozása Európában. Fő célkitűzése támogatni a sürgős lőszer- és rakétaszállítást Ukrajnába, valamint segíteni a tagállamokat készleteik feltöltésében. 2024 márciusában a Bizottság 31 projektet választott ki, hogy azok 2024-ben és 2025-ben ezen az öt területen támogassák az európai ipart: robbanóanyagok, lőpor, lövedékek, rakéták és tesztelési kapacitás.
- **Együttműködés a védelmi beszerzések terén:** Az [európai védelmi ipar együttműködésen alapuló beszerzés keretében történő megerősítését szolgáló eszköz](#) (EDIRPA)⁴² célja a hatékonyabb védelmi beszerzések támogatása az uniós költségvetésből származó 300 millió euró összegű finanszírozással. 2024 novemberében öt pályázatot választottak ki három kiemelt területen (lőszerek; lég- és rakétavédelem; platformok, valamint az elavult rendszerek lecserélése), összesen 20 tagállam részvételével, projektenként átlagosan hat résztvevővel.

⁴⁰ A védelmi célú kutatásra irányuló előkészítő intézkedés (PADR) és az európai védelmi ipari fejlesztési program (EDIDP).

⁴¹ Európai Védelmi Alap (EDF), az Európai Bizottság hivatalos weboldala. – [Védelmi ipar és úrkutatás](#).

⁴² Az (EU) 2023/2418 rendelet az európai védelmi ipar közös beszerzés révén történő megerősítését szolgáló létrehozásáról (EDIRPA).

5. ábra. | Finanszírozási eszközök az uniós védelmi ipar számára, amelyeket az uniós költségvetés finanszíroz vagy garantál, 2026. évi állapot

PADR - A védelmi célú kutatásra irányuló előkészítő intézkedés

EDIDP - Európai védelmi ipari fejlesztési program

EDF - Európai Védelmi Alap

ASAP - A löszergyártás támogatásáról szóló jogszabály

ASAP - Európai védelmi ipari program

EDIRPA - Az európai védelmi ipar együttműködésen alapuló beszerzés keretében történő megerősítését szolgáló eszköz

SAFE - Az Európa biztonságát szolgáló cselekvési eszköz

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottságtól, a Tanácstól és a Parlamenttől származó információk alapján.

37 Az **európai védelmi ipari program** (EDIP) külön megközelítést vezet be a Bizottság által kezelt uniós védelmi eszközökön belül. Az EDIP egyetlen eszközben egyesíti a szabályozási, pénzügyi és koordinációs intézkedéseket (*1. melléklet*). A 2026–2027-es időszakban 1,5 milliárd euró összegű program célja, hogy áthidalja a rövid távú szükséghelyzeti intézkedések – például az ASAP és az EDIRPA –, illetve a strukturáltabb, hosszú távú megközelítés közötti szakadékot, és ezáltal erősítse a védelmi ipar készségét.

38 A korábban említett, vissza nem térítendő támogatások formáját öltő uniós védelmi eszközökkel ellentétben a 2025 májusában elfogadott, 150 milliárd eurós SAFE ([az Európa biztonságát szolgáló cselekvési eszköz](#)) kedvező feltételek mellett nyújt – a tőkepiacokon felvett uniós hitelekkel finanszírozott – hiteleket a tagállamoknak, nemzeti védelmi ipari beruházási tervek, valamint az azokat követő hitelmegállapodások és operatív megállapodások alapján. Már 2026 elején 19 tagállam⁴³ jelezte részvételi szándékát, és a Tanács 2026. április közepéig Magyarország kivételével mindegyikükre vonatkozóan elfogadott végrehajtási határozatokat. A kedvezményezett tagállamok jellemzően hosszú, mintegy 45 éves futamidővel törlesztik a hiteleket⁴⁴. Ugyanakkor ezeket a kölcsönöket bizonyos feltételek mellett nyújtják, mint például az együttműködésen alapuló beszerzés követelménye, az összetevők eredetére vonatkozó szabályok, a vállalkozók telephelye és a tekintetükben fennálló ellenőrzés ([II. melléklet](#)), valamint az olyan célkitűzésekhez való hozzájárulás, mint az egész Unión belüli interoperabilitás és felcserélhetőség biztosítása. Ezek az elemek együttesen megerősítik a Bizottság szerepét az uniós védelmi iparpolitika alakításában. A [III. melléklet](#) áttekintést nyújt az uniós finanszírozásról tagállamonként és eszközönként, a rendelkezésre álló adatok alapján.

39 A következő, 2028–2034-es többéves pénzügyi keret idejére a Bizottság több meglévő védelmi eszköz egyetlen finanszírozási eszközbe, az Európai Versenyképességi Alapba (EVA) való összevonását javasolta⁴⁵. Ez a konfiguráció az Unió azon szándékát tükrözi, hogy észszerűsítse a jelenleg széttagolt kezdeményezéseket, prioritásként kezelve a reziliencia megerősítésére és a védelmi ipari bázis támogatására irányuló beruházásokat – a teljes beruházási folyamat során, a kutatástól és fejlesztéstől a beszerzésig és a karbantartásig. Az EVA-n belül a rezilienciára és a biztonságra, a védelmi iparra és az úrkutatásra elkülönített összeg képezi az alap legnagyobb komponensét: az összesen 234 milliárd euróból folyó áron ez tesz ki mintegy 125 milliárd eurót, vagyis a javasolt teljes allokáció mintegy 53%-át. Ezen túlmenően a 2028–2034-es időszakra javasolt [európai alap](#) az egyik egyedi célkitűzésként szintén magában foglalja a védelmi képességek és a biztonság támogatását.

⁴³ Belgium, Bulgária, Csehország, Horvátország, Ciprus, Dánia, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Magyarország, Olaszország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Portugália, Románia, Szlovákia, Spanyolország. [Az Európa biztonságát szolgáló cselekvési eszköz – a Bizottság weboldala](#).

⁴⁴ A Tanács (EU) 2025/1106 [rendelete](#) az Európa biztonságát az európai védelmi ipar megerősítése révén szolgáló cselekvési eszköz (SAFE) létrehozásáról.

⁴⁵ [Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete](#) az Európai Versenyképességi Alap (EVA) létrehozásáról – beleértve a védelmi kutatási és innovációs tevékenységekre vonatkozó egyedi programot, 2025. július 16.

40 A fenti védelmi finanszírozási eszközök többsége tartalmaz egy záradékot az „uniós preferencia elvéről”. Ez az elv előírja, hogy az uniós eszközök által finanszírozott védelmi termékeket és alkotóelemeiket elsősorban az Unióban vagy a társult országokban letelepedett és ott működő szervezetektől kell beszerezni az EDTIB megerősítése és a harmadik (vagyis nem uniós tagállam és nem társult) országoktól való függőség csökkentése érdekében. Az említett záradékok azt is meghatározzák, hogy ki változtathatja meg a termék kialakítását és ki rendelkezik a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokkal (*II. melléklet*).

Aktualizált szabályok könnyítik a forrásokhoz jutást és javítják a katonai mobilitást

41 A meglévő uniós szabályok közelmúltbeli módosításai a védelmi kezdeményezések finanszírozáshoz jutásának egyszerűsítését célozták, mind a szabályok egyszerűsítése, mind annak lehetővé tétele révén, hogy más programok fel nem használt forrásait a védelemre, többek között a katonai mobilitásra lehessen átirányítani. A módosítások a katonai mobilitás szabályozási akadályainak felszámolását is célozzák. Két példa:

- 2025 óta a tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy a [kohéziós alapokon keresztül támogassák a védelmi és kettős felhasználású beruházásokat](#). A tagállamok így a 2021–2027-es kohéziós politikai alapokból 11,9 milliárd eurót programoztak át védelmi ipari képességeik, katonai mobilitásuk, polgári felkészültségük és készségfejlesztésük megerősítésére⁴⁶.
- A tagállamoknak arra is lehetőségük van, hogy a Covid nyomán létrehozott Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF) fel nem használt forrásait a védelemre irányítsák át⁴⁷. 2025 májusában például a Bizottság jóváhagyta Lengyelország arra irányuló kérelmét, hogy az RRF forrásaiból 2026 végéig közel 6 milliárd eurót védelmi vonatkozású beruházásokra fordítson⁴⁸.

A *III. melléklet* áttekintést nyújt az uniós finanszírozásról tagállamonként és eszközönként, a rendelkezésre álló adatok alapján.

⁴⁶ Az Európai Bizottság sajtóközleménye, *€34.6 billion in cohesion policy funds reallocated to address EU's strategic priorities*, 2026. március 25.

⁴⁷ Az európai védelmi ipari program létrehozásáról szóló [\(EU\) 2025/2643 rendelet](#) („EDIP-rendelet”) 5. cikke.

⁴⁸ *Brussels approves Poland's use of post-COVID funds for defence*, Euronews, 2025. május 27.

42 Más jelentős változások is történtek az uniós szabályozási keretben:

- öt meglévő uniós program és kezdeményezés⁴⁹ számára megkönnyítették a kettős felhasználású vagy védelmi célú projektek támogatását, elsősorban az ún. „védelmi mini omnibusz csomag” révén⁵⁰.
- A **védelmi készülségre vonatkozó omnibusz csomag** a védelmi készülséggel kapcsolatos jogi és közigazgatási keretek további egyszerűsítését javasolta, például a védelmi készülségi projektek engedélyezésének felgyorsítását és a környezetvédelmi követelmények enyhítését.
- Ezzel párhuzamosan 2026 közepére 18 tagállam⁵¹ további költségvetési rugalmasságot kapott a nemzeti mentesítési rendelkezés (NEC) aktiválásával. A NEC révén a tagállamok (a 2025–2028-as időszakban) ideiglenesen túlléphetik a költségvetési korlátokat, ha a túllépés oka a védelmi kiadások növekedése, valamint ha betartanak egyes más feltételeket (például a kiadások legfeljebb az éves GDP 1,5%-ával haladhatják meg a szokásos költségvetési pályát). Ha valamennyi tagállam a megengedett maximális szinten használná ki ezt a rugalmasságot, a Bizottság becslése szerint a NEC az említett időszakban az Unió egészében mintegy 650 milliárd euró értékben teremthetne további költségvetési mozgásteret a védelmi kiadások számára⁵². A NEC alkalmazása azonban ténylegesen valószínűleg sokkal alacsonyabb szinten marad⁵³.

⁴⁹ Stratégiai Technológiák Európai Platformja, Európai Védelmi Alap, Digitális Európa program, Horizont Európa, Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz.

⁵⁰ Az Európai Unió Tanácsának sajtóközleménye, „**Uniós védelmi beruházások: A Tanács és a Parlament megállapodott a gyorsabb, rugalmasabb és koordináltabb európai védelmi beruházások elősegítéséről**”, 2025 november 5.

⁵¹ Ausztria, Belgium, Bulgária, Horvátország, Csehország, Dánia, Észtország, Finnország, Németország, Görögország, Magyarország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Portugália, Szlovákia, Szlovénia, Spanyolország.

⁵² Sebastian Clapp, *EU defence funding*, z az Európai Parlament Kutatószolgálat, 2025. október-

⁵³ *The National Escape Clause in practice: Early evidence from the 2025 European Semester*.

43 A védelmi vonatkozású tevékenységekbe történő beruházások megkönnyítése és felgyorsítása érdekében a további finanszírozás mozgósításán túl mind a Bizottság, mind az Európai Beruházási Bank (EBB) a meglévő szabályozási kereteket is kiigazította. Az uniós vezetők által az [Európai Tanács 2025. március 6-i rendkívüli ülésén](#) jóváhagyott javaslatokkal összhangban az EBB igazgatótanácsa a kizárások korlátozása érdekében tovább enyhítette az európai biztonsági és védelmi ágazat finanszírozására vonatkozó támogathatósági kritériumokat⁵⁴. Emellett a 8 milliárd euró összegű, európai biztonságra irányuló stratégiai kezdeményezés 2022. márciusi elfogadása óta az EBB támogatja a kettős felhasználású, biztonságba és védelembe történő beruházásokat. Ennek érdekében az EBB polgári és katonai vonatkozású kutatási, innovációs és infrastrukturális projekteket finanszíroz, többek között olyan területeken, mint az űrkutatás, a kiberbiztonság, a mesterséges intelligencia, illetve a kritikus infrastruktúrák védelme.

44 A közlekedési infrastruktúra 2021 és 2027 közötti, az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközön (CEF) keresztül történő finanszírozását kiegészítendő a Bizottság és a főképviselő/alelnök 2025 novemberében [katonai mobilitási csomagot](#) terjesztett elő. A csomag célja, hogy megkönnyítse a katonai személyzet és eszközök tagállamok közötti mozgását ([3. háttérmagyarázat](#)). A kapcsolódó beruházások támogatása érdekében a következő többéves pénzügyi keretre (2028–2034) vonatkozó bizottsági javaslat hangsúlyozza, hogy a katonai mobilitásra rendelkezésre álló költségvetést a tízszeresére kell növelni, a jelenlegi többéves pénzügyi keretben szereplő 1,7 milliárd euróról a jövőbeli CEF keretében javasolt 17,7 milliárd euróra.

⁵⁴ [EIB steps up financing for European security and defence and critical raw materials](#), EBB, 2025. március 21.

3. háttérmagyarázat

Katonai mobilitási csomag

Az uniós tagállamok válsághelyzetekre való reagálási képességét korlátozza, hogy továbbra is akadályok állnak a katonai személyzet és felszerelések határokon átnyúló mozgása előtt. A katonai mobilitást ezért mind „Az európai védelemről – Készenlét 2030” című fehér könyv, mind a 2030-ig tartó időszakra szóló védelmi készségi ütemterv alapvető prioritásként határozta meg, és az EU-NATO együttműködés kiemelt területként is azonosította. A Bizottság és a főképviselő/alelnök 2018 márciusában elindította a katonai mobilitásról szóló cselekvési tervet, amelyet 2022-ben felülvizsgáltak (2.0. cselekvési terv).

A tervezés hiányosságai, illetve az eredmények egyenlőtlen színvonala azonban hátráltatták a 2.0 cselekvési terv végrehajtását, amint azt a katonai mobilitásról szóló 2025. évi különjelentésünk is kiemelte, amely javításokat javasolt különböző területeken, többek között az irányítás, a finanszírozás kiszámíthatósága és a kettős felhasználású infrastrukturális projektek kiválasztása terén. Ezért 2025 novemberében a Bizottság és a főképviselő/alelnök e gondok kezelése érdekében egy katonai mobilitási csomagra tett javaslatot. A rendeletjavaslatot és közös közleményt ötvöző csomag olyan intézkedéseket határoz meg, amelyek célja a határokon átnyúló eljárások egyszerűsítése és a koordináció javítása.

Az EDA-val szoros együttműködésben és a NATO-val folytatott konzultációt követően kidolgozott csomag célja, hogy 2027 végéig létrehozza az egész Unióra kiterjedő katonai mobilitási térséget, első lépésként a „katonai Schengen” fokozatos megvalósítása felé.

Változó irányítási keret

45 Bár az uniós védelempolitika irányítási keretét továbbra is elsősorban a Szerződések határozzák meg (20. bekezdés), a védelmi kérdések jelentősége számos közelmúltbeli fejlemény miatt egyértelműen növekszik.

- A Bizottság 2020 januárjában létrehozta a Védelmi és Úripari Főigazgatóságot (DG DEFIS): ez az első olyan főigazgatóság, amely kifejezetten az úripar és védelmi ipar szakpolitikájával foglalkozik.
- 2024-ben a Bizottság – első alkalommal – külön védelmi és úrpolitikai biztosi portfóliót jelölt ki, ami a terület határozottabb politikai prioritását jelzi.
- Az Európai Parlament 2024 decemberében megerősítette felügyeletét azáltal, hogy a Biztonság- és Védelempolitikai Albizottságot (SEDE) teljes jogú bizottsággá változtatta, növelve annak jogalkotási, felügyeleti és intézményi hatásköreit.

- Az EKSZ 2022 óta átalakításon ment át, és a szolgálton belül felállítottak egy védelmi politikai osztályt. Az EKSZ közös biztonság- és védelempolitikai dimenzióját két szervezeti egység létrehozásával erősítették meg: az egyik a biztonsági és védelmi partnerségi egység, a másik a polgári és katonai missziók integrált és stratégiai tervezési egysége.
- 2024-ben az uniós védelmi miniszterek elfogadták az EDA új [hosszú távú felülvizsgálatát](#), amely kibővítette az EDA alapvető feladatait, nagyobb hangsúlyt fektetve a tagállamok támogatására a teljes katonai képességfejlesztési ciklus során. Az Európai Tanács [2025 októberében](#) az EDA további megerősítésére szólított fel annak érdekében, hogy az maradéktalanul betölthesse szerepét a védelmi képességfejlesztés, a kutatás és a beszerzés területén.

46 Ezek a fejlemények együttesen azt mutatják, hogy az Unió egyre inkább különálló szakpolitikai területnek tekinti a védelmet. Ennek következményeként az uniós intézmények célzott irányítási struktúrákat hoztak létre, megerősítették a politikai felügyeletet és kiterjesztették a parlamenti ellenőrzést. Ez jelentős elmozdulás a korábbi megközelítéshez képest, amikor a védelmet elsősorban a külső tevékenység részeként kezelték.

47 A védelem területén a tanácsi határozatokat általában egyhangúlag fogadják el, így az uniós szintű fellépést bármelyik tagállam blokkolhatja vagy korlátozhatja ([22. bekezdés](#)). Ugyanakkor mind az Európai Parlament⁵⁵, mind több uniós tagállam⁵⁶ a minősített többségi szavazás szélesebb körű alkalmazása mellett érvelt, abból a megfontolásból, hogy ezáltal erősödne az Unió geopolitikai kihívásokra való reagálási képessége. Tekintettel arra, hogy Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja nyomán egyre sürgetőbbé válik a geopolitikai helyzet, a tagállamok és az uniós intézmények mind alaposabban vizsgálják a lehetőségeket, hogy a Szerződésen alapuló rugalmassági mechanizmusok hogyan könnyíthetik meg a döntéshozatalt a politikai egység megőrzése mellett ([4. háttérmagyarázat](#)).

⁵⁵ Az Európai Parlament 2024. február 28-i állásfoglalása, 21. bekezdés.

⁵⁶ Belgium, Németország, Luxemburg, Hollandia, Románia, Szlovénia és Spanyolország külügyminisztereinek [közös cikke](#): „It’s time for more majority decision-making in EU foreign policy”, Politico EU, 2023. június 12.

4. háttérmagyarázat

A Szerződésekben foglalt döntéshozatali rugalmassági mechanizmusok

Az EUSZ 31. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok tartózkodhatnak a szavazástól és tartózkodásukhoz hivatalos nyilatkozatot fűzhetnek („konstruktív tartózkodás”). E mechanizmus értelmében el lehet fogadni valamely határozatot úgy, hogy a tartózkodó államot nem kötelezik annak alkalmazására. 2022 februárja óta ezt a rendelkezést alkalmazták az Ukrajnának nyújtott uniós támogatással kapcsolatos határozatokkal összefüggésben, beleértve az EUMAM Ukrajna létrehozását is.

Rugalmasság nyilvánult meg abban is, hogy a védelmi ipari politika olyan kezdeményezéseire, mint az ASAP, az EDIRPA vagy az EDIP, jogalapként az EUMSZ-et alkalmazták: ezeket a belső piaci rendelkezések alapján fogadták el, így rájuk nem a KBVP keretében általánosan alkalmazandó egyhangúsági követelmény, hanem a minősített többségi szavazás hatálya vonatkozott.

Az EUSZ 20. cikke értelmében a tagállamok egy csoportja egyhangúság elérése nélkül is eljárhat. Ebben az esetben a Tanács végső megoldásként a megerősített együttműködésre való felhatalmazásról szóló határozatot fogad el. A [2026. január 29-i \(EU\) 2026/258 tanácsi határozat](#) engedélyezte a megerősített együttműködést az Ukrajnának nyújtandó 90 milliárd euró összegű hitel létrehozása érdekében, így 24 tagállam a kívülmaradást választó három tagállam (Magyarország, Szlovákia és Csehország) részvétele nélkül folytathatta az együttműködést. Az uniós költségvetési garanciák gyakorlati mozgósítása és az MFF-rendeletnek a költségvetési támogatás biztosításához szükséges bármely módosítása azonban az MFF-eljárás által szabályozott külön lépések voltak, amelyekhez a Tanács egyhangú döntése szükséges.

Védelmi partnerség kialakítása Ukrajnával, valamint a kapcsolatok szorosabbra fűzése a NATO-val és más partnerekkel

48 Oroszország Ukrajna elleni teljes körű inváziója óta jelentősen fokozódott az Unió és Ukrajna védelmi együttműködése. Ez alatt az ukrán fegyveres erőknek nyújtott katonai támogatás, az EDIRPA és az EDIP keretében a tagállamok által Ukrajna javára történő közös beszerzés, valamint az Európai Békekereten keresztül finanszírozott lőszer- és rakétaszállítás értendő ([2. háttérmagyarázat](#)), valamint az ukrán katonáknak az EUMAM Ukrajna keretében nyújtott képzés ([5. háttérmagyarázat](#)) és az a lehetőség, hogy Ukrajna védelmi ipara részt vegyen az EDF-, EDIP- (beleértve az Ukrajna támogatását célzó eszközöket) és SAFE-projektekben. Az egymást követő lépéseket betetőzte a hosszú távú biztonsági együttműködés új keretének, nevezetesen az Európai Unió és Ukrajna által 2024. június 27-én aláírt [közös biztonsági kötelezettségvállalásoknak](#) a hivatalossá tétele.

49 2025 novemberében a Tanács és az Európai Parlament megállapodott abban, hogy az EDF projektjeiben részt vehetnek ukrán vállalatok, és ezek az EDF társulási megállapodásának hatálybalépését követően finanszírozásban részesülhetnek. Az **uniós védelmi ipar átalakítási ütemterve** (közzétéve 2025 novemberében – **2. ábra**) ismerteti, hogy miként lehet tovább hasznosítani Ukrajna háborús tapasztalatainak tanulságait, különösen az Unió kijevei védelmi innovációs irodája szerepének megerősítése, valamint a katonai technológiai fejlemények és innováció nyomon követése révén, többek között a **BraveTech EU** útján. A BraveTech EU várhatóan felgyorsítja a fejlett védelmi megoldások fejlesztését, tesztelését és bevezetését, előmozdítva az ukrán és az uniós vállalatok közötti közvetlen együttműködést.

5. háttérmagyarázat

EUMAM Ukrajna

Az EUMAM Ukrajna célja erősíteni az ukrán fegyveres erők képességét Ukrajna területi integritásának megvédésére. A missziók valamennyi tevékenysége uniós területen zajlik. Eddig 24 uniós tagállam ajánlott fel képzési modulokat és képző személyzetet. A misszió a 2022. évi elindítása óta jelentősen bővült. 2026 júliusáig több mint 95 000 ukrán katonát képeztek ki, szemben a 2025 elejéig kiképzett mintegy 75 000 katonával. A misszió finanszírozása az Európai Békekereten keresztül történik (**2. háttérmagyarázat**), amely a kiképzéshez használt, halált okozó és halált nem okozó felszerelések biztosítását is támogatja. 2025 novemberéig az Európai Békekeret keretében elkülönített finanszírozás mintegy 610 millió eurót tett ki, amelyből 435 millió eurót a közös költségekre, 175 millió eurót pedig a felszerelésekre különítettek el.

Forrás: Az Európai Unió Ukrajnát támogató katonai segítségnyújtási missziója (EKSZ) és az Ukrajnának nyújtott uniós katonai támogatás (Tanács).

50 „Az európai védelemről – Készenlét 2030” című fehér könyv Ukrajnát stratégiai partnernek tekinti, és szorgalmazza az érintett védelmi iparágak integrációját. Ukrajna uniós tagjelölti státusza hosszabb távú védelmi együttműködést is jelenthet. Az Unió és Ukrajna közötti kapcsolat nem egyirányú, hanem a stratégiai együttműködés olyan formája, amelynek révén az EDTIB a közös termelés, kutatás és innováció révén bővíthet. Ez az együttműködés egyrészt jelentős képességfejlesztési lehetőségeket kínál, másrészt az Unió azon képességét is próbára teszi, hogy tud-e igazodni a hosszú távú stratégiai célkitűzésekhez.

51 Az Unió és a NATO közös biztonsági kihívásokkal néz szembe. Amint azt „Az európai védelemről – Készenlét 2030” című fehér könyv is hangsúlyozza, „az EU és a NATO közötti együttműködés az EU biztonsági és védelmi dimenziója fejlesztésének elengedhetetlen pillére”⁵⁷. Feladatainak ellátása érdekében a NATO teljes spektrumú elrettentési és védelmi pozíciót tart fenn, beleértve a nukleáris, a hagyományos és a ballisztikus rakétavédelmi képességeket. Egyértelmű politikai-katonai utasítási láncsal rendelkezik⁵⁸, amelyet stratégiai, operatív és taktikai szinten működő, állandó többnemzetiségű parancsnokságokból álló struktúra támogat.

52 Az Európai Unió és a NATO közötti, 2001 óta hivatalos formával bíró kapcsolatok három együttes (2016., 2018. és 2023. évi) nyilatkozaton alapulnak. A két szervezet közötti, strukturált párbeszéd formájában megvalósuló együttműködés számos olyan kérdésre kiterjed, mint a reziliencia, a kialakulóban lévő és forradalmi technológiák, a védelmi ipar és a katonai mobilitás⁵⁹. A katonai mobilitásról szóló strukturált párbeszéd 2018 óta működik, és azt gyakran említik az Unió és a NATO közötti együttműködés sikeres példájaként⁶⁰. A két szervezet rendszeresen egyeztet Ukrajnával kapcsolatos kérdésekről is.

53 Jelentősen elmélyült a NATO és az Unió közötti együttműködés az Ukrajnának nyújtott katonai támogatás tekintetében is. Emellett 2023 januárjában mindkét szervezet megerősítette az együttműködésük megerősítése és kiterjesztése iránti közös elkötelezettségét. 2025 júniusában a NATO-szövetségesek elkötelezték magukat amellett, hogy többet ruháznak be a védelembe (33. bekezdés és 4. ábra).

⁵⁷ „Az európai védelemről – Készenlét 2030” című fehér könyv, Európai Bizottság, 2025. március, 18. o.

⁵⁸ Richard D. Hooker, Jr., *A new NATO command structure*, Észak-atlanti Tanács, 2024. május.

⁵⁹ Tizenegyedik jelentés az EU Tanácsa és az Észak-atlanti Tanács által 2016. december 6-án, illetve 2017. december 5-én jóváhagyott közös javaslatcsomag végrehajtása terén elért eredményekről.

⁶⁰ Sebastian Clapp, Monika Kiss és Mathias Gullentops, „*Military mobility*”, az Európai Parlament Kutatószolgálat, 2025. július.

54 Az Unió emellett egyes kiválasztott partnerekkel is dolgozik az együttműködés szorosabbra fűzésén, többek között **biztonsági és védelmi partnerségek** révén: 2026. március végéig 12 ilyen partnerséget kötöttek meg⁶¹. Bár ezek a partnerségek szorosan véve nem védelmi megállapodások, de rendszeres konzultációt és strukturált párbeszédet eredményeznek e partnerországok és az Unió között a védelmi kérdések széles köréről, többek között a katonai mobilitásról, a hibrid és kiberfenyegetésekről és a tengeri védelemről.

A változó uniós védelmi politikából eredő kihívások és lehetőségek

A védelmi képességek fejlesztése

Az EDTIB vízvázlatzó pillanata

55 A 2022 utáni uniós szakpolitikai menetrend igazi ugródeszkát jelent az EDTIB számára. Az egyik fő tényező a védelmi kiadások jelentős növekedése a tagállamokban (32. bekezdés). A kereslet megnövekedése strukturális értelemben ad alkalmat az európai védelmi iparnak termelési kapacitásának bővítésére, a kutatásba és fejlesztésbe történő beruházások növelésére, valamint a nem európai beszállítóktól való stratégiai függőség csökkentésére. Emellett a védelem és a kettős felhasználás szempontjainak más területekbe, például a mesterséges intelligenciába és a kvantumtechnológiákba való integrálása fellendítheti a fejlődést az Unióban és csökkentheti a nem uniós országoktól való függőséget. Az utóbbi idők közel-keleti konfliktusai aggályossá tették, hogy az Egyesült Államok képes-e időben fegyvereket szállítani az uniós tagállamoknak és Ukrajnának, tekintettel saját készleteinek jelentős igénybevételére. Ez arra készítheti az Uniót, hogy csökkentse a nem uniós, különösen az amerikai székhelyű beszállítóitól való függőségét⁶².

⁶¹ Ghána (2026. március 24.), Ausztrália (2026. március 18.), Izland (2026. március 18.), India (2026. január 27.), Kanada (2025. június 23.), Egyesült Királyság (2025. május 19.), Albánia (2024. december 18.), Észak-Macedónia (2024. november 19.), Dél-Korea (2024. november 4.), Japán (2024. november 1.), Norvégia (2024. május 28.), Moldova (2024. május 21.).

⁶² Luigi Scazzieri és Giuseppe Spatafora, *Assessing the damage: What the Iran war really means for Europe's defence*, az Európai Unió Biztonságpolitikai Kutatóintézete, 2026. április 9.

56 Saját védelmi kiadásaik növelése mellett a tagállamok különböző eszközökön keresztül (36. bekezdés) uniós finanszírozásban is részesülnek a nemzeti védelmi iparaik közötti, határokon átnyúló együttműködés, illetve az együttműködésen alapuló beszerzés ösztönzésére, hogy egyre inkább koherens, interoperábilis egészként tudjanak működni (EDTIB-integráció). Az EDTIB fejlesztése és integrációja most először az európai ipari és biztonsági stratégiai keret egyik alapvető célkitűzése.

A védelmi készütség megvalósítása 2030-ig: ambiciózus célkitűzés

57 Az ambiciózus uniós tervek (27–31. bekezdés) dacára kihívást jelenthet, hogy 2030-ra megvalósuljon a védelmi készütség célkitűzése. Az agytrösztök és védelmi elemzők ugyan elismerik, hogy az Unió 2030-ig jelentős előrelépést tehet e cél elérése felé (amint azt a védelmi kiadások növelése és a lőszergyártás gyors bővülése is mutatja), de rendszeresen rámutatnak a fennálló jelentős korlátokra: a nemzeti rendszerek széttagoltsága, egyes szűk keresztmetszetek a hadiiparban, a lassú politikai koordináció és az Egyesült Államoktól való folyamatos függés. Az Unió és az uniós tagállamok fokozatosan erősebb szereplőkké válhatnak ugyan a NATO-n belül, de az, hogy 2030-ra sikerüljön elérniük a stratégiai autonómiát és önállóan nagy intenzitású katonai műveleteket tudjanak folytatni, nagy kihívást fog jelenteni⁶³. Az első információk az elért eredményekről és a jelenlegi helyzetről a 2026 októberében esedékes éves védelmi készütségi jelentésben várhatóak.

58 Bár a védelmi költségvetések bővültek, növekedésük alkalmasint még így is elégtelen lehet a kívánt célok eléréséhez. Például egy olyan területen, mint a katonai mobilitás, ahol mostanra elvégezték a képességhiányok értékelését, a rendelkezésre álló uniós finanszírozás továbbra is korlátozott az azonosított szükségletekhez képest. Kubilius uniós biztos 2025. márciusi nyilatkozata⁶⁴ szerint ahhoz, hogy a közlekedési infrastruktúrát hozzáigazítsák a katonai normákhoz, mintegy 70 milliárd euró értékű beruházásra van szükség – miközben a 2021–2027-es időszakra csak 1,7 milliárd eurót különítettek el erre a CEF keretében, a 2028–2034-re javasolt költségvetés pedig 17,7 milliárd euró. Az [EDIP-ről szóló véleményünkben](#) kiemeltük annak kockázatát, hogy a javasolt 1,5 milliárd eurós költségvetés nem feltétlenül áll arányban a javaslat célkitűzéseivel.

⁶³ *Progress and Shortfalls in Europe's Defence: An Assessment*, Stratégiai Tanulmányok Nemzetközi Intézete, 2025. szeptember.

⁶⁴ Az EPRS tájékoztatója, *Military mobility*, 2025. július.

59 Az uniós preferenciális záradékok (40. bekezdés) célja a stratégiai függőségek csökkentése és a hosszú távú ipari reziliencia kiépítése az EDTIB-en belül. Amint azonban a 2024. évi koordinált éves védelmi szemlééről szóló jelentés (CARD-jelentés) megállapította, 2022–2023-ban számos tagállam Európán kívüli gyártókhoz fordult a képességhiányok gyors kezelése érdekében, mivel úgy ítélték meg, hogy az EDTIB kapacitása nem elégséges és az átfutási ideje is hosszabb. A szigorú beszerzési követelmények éppen akkor késleltethetik a közbeszerzési eljárásokat és növelhetik a költségeket, amikor a legsürgetőbb a műveleti készenlét. A nem európai beszállítóktól készen történő beszerzés rövid távon gyorsabb és kisebb költségű megoldást kínálhat, ám hosszú távon negatívan hathat ki az uniós fegyveres erők általános koherenciájára és jövőbeli fejlődésére, mert továbbra is interoperabilitási gondok, valamint függőségi és ellátásbiztonsági kockázatok léphetnek fel. Amint azt a CARD-jelentés is hangsúlyozza, a fő kihívást a rövid távú operatív prioritások és a hosszú távú stratégiai beruházások közötti megfelelő egyensúly megtalálása jelenti.

A képességfejlesztésnek nincsen harmonizált uniós tervezési folyamata

60 Az EDA értelmében a képességfejlesztési tervezés a tagállamok által irányított folyamat, amelynek célja a célkitűzéseik eléréséhez vagy a fenyegetések elhárításához szükséges katonai erők és felszerelések biztosítása. Az Unió a KBVP-missziókon és -műveleteken túl nem rendelkezik közös teljes körű tervezési folyamattal, de kormányközi szinten több koordinációs eszköz működik a tagállamok közötti együttműködésen alapuló képességfejlesztés megkönnyítésére (6. háttérmagyarázat).

6. háttérmagyarázat

Az Unió szempontjából releváns képességfejlesztés-tervezési eszközök

Az EUKT által koordinált [képességfejlesztési mechanizmust](#) (CDM) 2003-ban hozták létre katonai irányítású folyamatként: célja annak megállapítása, hogy mely katonai követelményeknek kell eleget tenni az Unió KBVP-missziókkal és -műveletekkel kapcsolatos igényeit illetően. A CDM jelenleg felülvizsgálat alatt áll, mert folyik az Unió standard képességtervezési keretének szánt uniós védelmi képességtervezési folyamat kidolgozása. A cél az, hogy e folyamat segítse feltárni a KBVP körén kívül eső katonai képességbeli hiányokat, és a műveletek teljes skáláján kezelje a tagállamok legsürgetőbb szükségleteit.

2008 óta az EDA a tagállamokkal szoros együttműködésben, valamint az Európai Unió Katonai Bizottságának és az EUKT-nak a hozzájárulásával elkészíti és aktualizálja a [képességfejlesztési tervet](#). A terv képet ad az európai katonai képességekről, és segíti a tagállami védelmi tervezőket a prioritások és az együttműködési lehetőségek kijelölésében.

A 2017-ben elindított [koordinált éves védelmi szemle](#) olyan kétéves ciklus, amely áttekintést és elemzést nyújt a tagállamok számára az uniós védelmi környezetről, és ajánlásokat fogalmaz meg az együttműködési lehetőségekre nézve a képességfejlesztés és -beszerzés terén. Mindezt az EDA végzi az EKSZ-szel és a tagállamokkal együttműködésben.

A [NATO védelmi tervezési folyamata](#) olyan strukturált, rendszeresen ismétlődő folyamat, amely közös célokon és műveleti forgatókönyveken alapul a szövetségesek számára szükséges képességek meghatározása és elosztása érdekében. A folyamat azokra az uniós tagállamokra terjed ki, amelyek egyben NATO-szövetségesek is.

61 A [képességfejlesztési terv 2023. évi aktualizálása](#) 22 fő prioritást határozott meg. Ezek között vannak „hagyományos” hiányok a stratégiai támogató eszközök kapcsán (mint a légi utántöltés, illetve a parancsnoki és vezetési rendszerek terén), amelyeknél jelentős a nem uniós beszállítóktól való függőség, de az Ukrajnában megfigyelt hadviselési körülmények nyomán újonnan azonosított hiányok is, például az alacsony költségű drónokat és a légvédelmi rendszereket illetően.

62 A NATO felülről lefelé irányuló tervezési folyamatától eltérően az Unióban a képességtervezés nem ciklikus és nem lineáris, hanem nagyrészt alulról építkező logikát követ: a tagállamok azonosítják saját szükségleteiket. Szakértők észrevétele szerint nincsen olyan nyilvánosan hozzáférhető dokumentum, amely hiánytalanul leírná a folyamatot⁶⁵, és a védelmi tervezés az európai szint helyett megrekedt nemzeti szinten⁶⁶. Ez a beruházások széttagoltságához, párhuzamosságokhoz vagy a képességhiány fennmaradásához vezethet. A kihívást ezért az jelenti, hogy a nemzeti kiadásokat a közösen elfogadott prioritások felé kell irányítani, és biztosítani kell, hogy a forrásokat az európai védelmi készütség egésze szempontjából legkritikusabb hiányosságok pótlására fordítsák. Az [uniós védelemről szóló 2019. évi áttekintésünkben](#) kiemeltük az eredményes uniós tervezési folyamat hiányát mint az uniós védelmi programokhoz kapcsolódó teljesítménykockázatot.

63 A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó védelmi készülségi ütemterv kilenc „kezdeti kiemelt képességi területet” említ. Elismeri, hogy rendszerszintűbb megközelítésre van szükség, amelynek révén a közös prioritásokból sikeresen összehangolt nemzeti döntések és ipari eredmények következnének. Az ütemterv megállapítja, hogy az EUKT e célból bizalmasan kezelt, évente frissítendő áttekintést készít a képességhiányokról, amelyek eredményei beépülnek az EDA olyan meglévő védelmi tervezési kereteibe, mint a koordinált éves védelmi szemle⁶⁷. Áttekintésünk megírásának időpontjáig ezt az új folyamatot még nem tették hivatalossá.

⁶⁵ *European capability development planning*, az Európai Parlament Kutatószolgálat, 2024. március.

⁶⁶ *‘The Coordination problem in European Defence planning*, Egmont Royal Institute for International Relations, 2021. november 10.

⁶⁷ *The EU’s Defence Readiness 2030 Roadmap: Ambition and constraints*, Centre for European Reform.

A finanszírozással kapcsolatos kihívások

Megnövelt költségvetés, korlátozott időkeret

64 A megnövelt finanszírozás lehetőségeket kínálhat az ipar számára, de kockázatokkal is jár. A tagállamok gyorsan növelik védelmi kiadásait annak érdekében, hogy teljesítsék a NATO és más szervezetek által kitűzött célértékeket (4. ábra). Ezeket az inputközpontú célértékeket azonban nem kísérik teljesítménykövetelmények, és nincsenek összhangban a gazdaságosság, hatékonyság és eredményesség elvével⁶⁸. E megközelítés azzal járhat, hogy magasabb kiadások mellett csak kevésbé sikerül felszámolni a fennálló képességihiányokat. A jelenlegi, gyorsan változó biztonsági környezetben a hosszú távú stratégiai beruházásokkal szemben előnyben részesülhetnek az azonnali operatív szükségletek, ami egyrészt nem kedvez az együttműködésen alapuló, Unión belüli közbeszerzésnek, másrészt potenciálisan tovább növeli a nem uniós beszállítóktól való függőséget a védelmi felszerelések terén.

65 Amint a 42. bekezdésben említettük, 18 tagállam aktiválta a nemzeti mentesítési rendelkezést (NEC) további védelmi kiadásokra. Az Európai Központi Bank elemzése⁶⁹ szerint fennáll a kockázat, hogy a NEC aktiválása el fogja odázni az államadósságok csökkenését. Már 2018-ban beszámoltunk annak a kockázatáról, hogy a Bizottság mérlegelési jogkörének és rugalmassági záradékainak széles körű alkalmazása miatt esetleg nem sikerül elérni a konvergenciát az államadóssággal kapcsolatos célértékek terén⁷⁰.

⁶⁸ *Is EU defence ready to secure peace?* ECA Journal 02/2025 (57–62. o.).

⁶⁹ *Medium-term fiscal-structural plans under the revised Stability and Growth Pact*, Európai Központi Bank, 2025. március.

⁷⁰ 18/2018. sz. különjelentés: „Teljesül-e a Stabilitási és Növekedési Paktum prevenciós ágának fő célkitűzése?”.

66 A védelmi ágazat költségvetésének növelését a védelmi költségek inflációjával együtt kell szemlélni, amely gyakran magasabb az általános inflációnál. Megtörténhet, hogy még jelentős költségvetés-növelés is csak a képességek szerény tényleges javulását eredményezi⁷¹. A viszonylag magasabb inflációs ráta a védelmi ágazatra jellemző hosszú távú tendencia, fő oka az erősen innovációfüggő technológiai verseny. Más szóval ez a viszonylag magas inflációs ráta még növekvő vagy állandó védelmi költségvetés esetén is mérsékelheti a tagállamok vásárlóerejét⁷².

67 Emellett a megnövelt költségvetések bizonyos szűk keresztmetszeteket idéznek elő, ami megnehezítheti az elkülönített források felhasználását. Az alapanyagok, az alapvető összetevők és a képzett személyzet megbízható rendelkezésre állása elengedhetetlen ahhoz, hogy a védelmi ipar fel tudja használni a megnövelt forrásokat. Az ellátás biztonsága döntő fontosságú, különösen válság idején⁷³. Az innováció annak a függvénye, hogy az ipar megbízhatóan hozzájut-e az alapanyagokhoz és az összetevőkhöz⁷⁴. Emellett a védelmi ipar nehezen tud képzett alkalmazottakat vonzani és megtartani, mert kiélezett versenyben áll a polgári ágazattal a tehetségekért. A biztonsági ellenőrzési eljárások – például az állampolgársági követelmények – nemcsak az Unión belüli mozgást korlátozzák, hanem a globális tehetségbázishoz való hozzáférést is⁷⁵. Ha nem teljesülnek a strukturális feltételek, akkor megtörténhet, hogy az elkülönített források nem eredményeznek kiadásokat.

⁷¹ *NATO's new spending target: challenges and risks associated with a political signal*, Stockholmi Nemzetközi Békakutató Intézet.

⁷² *C(2024) 4822*, Az európai védelmi ipari programról szóló bizottsági szolgálati munkadokumentum.

⁷³ *Guidance note - Security of supply*, Európai Védelmi Ügynökség.

⁷⁴ *COM(2025) 845*, A Bizottság közleménye az uniós védelmi ipar átalakításának ütemtervéről.

⁷⁵ Uo.

Az uniós hitelek pénzügyi kihatásai

68 Az Unió egyre gyakrabban vesz igénybe az uniós költségvetésből fedezett hiteleket. A védelem területén a 150 milliárd euró összegű SAFE eszköz (38. bekezdés) és 90 milliárd euró összegű hitel áll rendelkezésre Ukrajna támogatására (ebből 60 milliárd euró védelmi célokra) (48. bekezdés). Az ilyen hitelekre a Bizottság a tőkepiacokon veszi fel a szükséges forrásokat. Ismételten figyelmeztettünk arra, hogy tartalékképzés hiányában a hitelekhez kapcsolódó veszteségeket az uniós költségvetés „mozgásterének” nevezett tartalékból kell fedezni⁷⁶. Ez potenciálisan azt eredményezheti, hogy a tagállamoktól további hozzájárulásokat kérnek. Ráadásul az e költségvetési tartalékból fedezett hitelek összege tovább növekszik, ami tovább szűkíti a mozgásteret. Ezzel összefüggésben 04/2026. sz. véleményünkben megjegyeztük: előfordulhat, hogy a Bizottságnak újra kell értékelnie, hogy az új, 2028–2034-es többéves pénzügyi keretben továbbra is megfelelő lesz-e a saját források újonnan javasolt 1,8%-os felső határa.

Számos finanszírozási eszköz

69 A 2028–2034-es időszakra a Bizottság mintegy 125 milliárd euró összegű költségvetést terjesztett elő a javasolt EVA-n belül a reziliencia és biztonság, a védelmi ipar és az úrpolitikai keret számára. Ez még részpolitikák és alkomponensek szerinti indikatív bontás hiányában is egyértelműen jelentős növekedést jelent, megerősítve az Unió által vitt stratégiai irányvonalat a védelem területén. Az EVA a négy eszközt (ASAP, EDF, EDIRPA és az EDIP egy része) egyetlen programba fogja össze, lefedve így a beruházási ciklus valamennyi szakaszát.

70 Amint azt 01/2026. sz. véleményünkben megjegyeztük, több ellenőrzésünk hiányosságokat tárt fel az uniós és a nemzeti finanszírozási források közötti koordináció terén. A jelenlegi javaslat értelmében az EVA párhuzamosan létezne az ugyanazon ágazatokat és hasonló típusú beruházásokat támogató olyan egyéb uniós eszközökkel, mint az Európai Alap és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz. Észrevételeztük, hogy egyes beruházások – például a katonai mobilitás terén – más uniós eszközök keretében is támogathatók. Ezért továbbra is kihívást jelentene az uniós források megfelelő célba juttatása, a kiegészítő jelleg biztosítása és a nemzeti finanszírozási eszközökkel való átfedések elkerülése.

⁷⁶ 07/2026. sz. vélemény a Globális Európa létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról, 66. bekezdés.

Új finanszírozási mechanizmusok

71 A költségvetési rendelet értelmében az uniós finanszírozási eszközök végrehajtásához a költségfüggetlen finanszírozás (FNLC) néven ismert teljesítési modell alkalmazható⁷⁷: ezt eredetileg 2021-ben vezették be széles körben az RRF keretében, és azóta az EDIRPA és az EDIP is alkalmazza. Az ASAP költségbecsléseken alapuló átalányösszegeket alkalmaz, lényegében hasonlóan a költségfüggetlen finanszírozás megközelítéséhez. A 2028–2034-es többéves pénzügyi keretre irányuló bizottsági javaslat szerint az EVA (39. bekezdés) is nagymértékben költségfüggetlen finanszírozásra fog támaszkodni. Az FNLC a kifizetéseket nem a ténylegesen felmerült költségekhez, hanem meghatározott feltételek teljesítéséhez vagy eredmények eléréséhez köti. Az [RRF tanulságaira vonatkozó áttekintésünk](#) hiányosságokat és gondokat is feltárt a költségfüggetlen finanszírozás bevezetése nyomán: ilyen gond az egyértelmű célértékek és mérföldkövek hiánya, ami korlátozta a program „teljesítményalapú megközelítését”, és a kettős finanszírozás fokozott kockázatával járt. Ezenkívül mivel a Bizottság nem gyűjtött információkat a tényleges költségekről, az RRF keretében nem lehetett mérni a hatékonyságot. Az olyan programok átláthatósága és elszámoltathatósága, mint az EDIP és az EDIRPA, ezért a költségfüggetlen finanszírozás megvalósításának módjától függ. A fent említett aggályok rendkívüli fontosságra tesznek szert, amikor a költségfüggetlen finanszírozás a védelem érzékeny területére is kiterjed, itt ugyanis az adatok minősített volta miatt korlátozott lehet a bizonyítékokhoz való hozzáférés. Ha a mögöttes költségekről kevés az információ, az gyakorlati gondokat is okozhat, amikor bizonyos uniós preferenzázáradékoknak való megfelelést kell ellenőrizni és megerősíteni ([II. melléklet](#)).

⁷⁷ Az (EU, Euratom) 2024/2509 rendelet (költségvetési rendelet) 125. cikkének (1) bekezdése.

Az uniós védelmi együttműködés és felkészültség új megközelítései

72 Az együttműködés új modelljei átalakítják az Unió védelmi környezetét. Kialakítása szerint a PESCO fokozni hivatott a tagállamok közötti, határokon átnyúló együttműködést (24. bekezdés), de a Tanács „hangsúlyozza, hogy javítani kell a projektek színvonalát”⁷⁸, és a PESCO a szakértők szerint is lehetne hasznosabb és jobban látható⁷⁹. A PESCO központi szerepének megerősítése érdekében a Tanács 2024 novemberében⁸⁰ azt javasolta, hogy erősítsék meg a PESCO és az EDTIB-et támogató eszközök (például az EDF és az EDIP) közötti kapcsolatokat. A [PESCO-projektekről szóló 2025. évi eredményjelentés](#) kiemeli, hogy ezek a projektek hogyan járulhatnak hozzá a védelmi készültségi menetrend végrehajtásához. Ezzel párhuzamosan az uniós kereten kívüli [védelmi klaszterek](#) is lendületbe jöttek, így államok csoportjai is képessé váltak erőforrásaik egyesítésével speciális képességek kifejlesztésére ([7. háttérmagyarázat](#)). A [2030-ig tartó időszakra szóló védelmi készültségi ütemtervben](#) a Bizottság és a főképviselő/alelnök is felszólítja a tagállamokat, hogy hozzanak létre [képességkoalíciókat](#) a fennálló kritikus képességhiányok megszüntetésére. A tagállamok részvételi szándékának kifejezésére való felhívást követően 2026 júliusában a [Bizottság öt nagyszabású ipari projektet](#) (közös érdekű európai védelmi projekteket) javasolt, amelyek a következő kiemelt területekre összpontosítanak: drónok és drónelhárítási rendszerek; tengeri és tengerfenéki védelem; úrkutatás; lég- és rakétavédelem; valamint a biztonság megerősítése az Unió keleti szárnyán.

⁷⁸ A Tanács következtetései a PESCO stratégiai felülvizsgálatáról, 2024. november 18.

⁷⁹ Maxime Cordet, *EU Defence Series: PESCO Must Step Up*, International Centre for Defence and Security, 2025. március 7.

⁸⁰ A Tanács következtetései a PESCO stratégiai felülvizsgálatáról, 2024. november 18.

7. háttérmagyarázat

Tagállami együttműködés kis csoportokban (példák)

PL-DE-NL katonai közlekedési folyosó: Lengyelország, Németország és Hollandia [2024 januárjában indult háromoldalú kezdeményezése](#), amelynek célja a NATO-erők és uniós erők gyors mozgásának javítása Európa-szerte. 2025-ben ez a kezdeményezés egy szélesebb körű regionális együttműködési forma alapjául szolgált, amely további országokat⁸¹ is bevon a Közép-Észak-európai Katonai Mobilitási Térségbe.

Az Ukrajnát támogató [páncélozottjármű- és manőverezési koalíció](#): Lengyelország és Németország 2024 márciusában indította útjára, több NATO- és uniós ország részvételével. E koalíció középpontjában a karbantartás és a javítás, a személyzet kiképzése, valamint a páncélozott járművek használatára vonatkozó operatív doktrína kidolgozása áll.

A belga-holland haditengerészeti együttműködés, amelynek része az összehangolt közbeszerzés, a közös kiképzés és karbantartás, valamint a közös parancsnokság. Egy ilyen közelmúltbeli (2023) együttműködési projekt volt [tengeralattjáró-elhárító fregattok](#)⁸² közös beszerzése⁸³.

73 Az Unió innovatív módszereket is alkalmaz Ukrajna támogatására. Költségvetésen kívüli eszközén, az Európai Békekereten keresztül az Unió katonai segítséget nyújtott Ukrajnának, tiszteletben tartva ugyanakkor az EUSZ 41. cikkének (2) bekezdését (**23.** bekezdés). Emellett az EUMAM Ukrajna katonai kiképzési misszió (**5. háttérmagyarázat**) az első katonai kiképzési KBVP-misszió az Unió területén, és potenciális modellként szolgál a jövőbeli KBVP-missziók számára⁸⁴⁸⁵. A közelmúltban az EDIP keretében az Unió külön létrehozta az Ukrajna támogatását célzó eszközt, hogy annak révén fokozatosan integrálja Ukrajna védelmi technológiai és ipari bázisát az európai védelmi ipar ökoszisztémájába.

⁸¹ Belgium, Litvánia, Luxemburg, Szlovákia, Csehország.

⁸² *What Are the Main Drivers of Member States' Defence Procurement Practices? The Dutch Case*, ARES, 2024. október.

⁸³ *The power of the few: How clusters can strengthen European defence*, az Európai Unió Biztonságpolitikai Kutatóintézete, 2026. február 20.

⁸⁴ Davide Genini, *How the war in Ukraine has transformed the EU's Common Foreign and Security Policy*, *Yearbook of European Law*, 2025.

⁸⁵ *Into the breach! EU military CSDP missions and operations*, az Európai Unió Biztonságpolitikai Kutatóintézete, 2024. március 7.

74 A NATO-val fennálló partnerségek és a partnerekkel folytatott koordináció – különösen [biztonsági és védelmi partnerségek](#) révén ([51–54. bekezdés](#)) – tovább bővíti az Unió stratégiai hatókörét. Az amerikai biztonsági kötelezettségvállalással kapcsolatos, 2024 óta növekvő bizonytalanság (a NATO-támogatás feltételes jellegére és a terhek fokozott áthárítása utaló jelekkel együtt) nyomán megerősödött az Unió stratégiai autonómiájára irányuló törekvés⁸⁶. A fokozódó védelmi ambíció és a gyors képességbővítés kapcsán erősödhetnek az Unió és a NATO közötti kapcsolatok. A NATO védelmi kiadási céljainak megfelelően jelentősen nő a tagállamok költségvetése, míg a védelmi és ipari kapacitásra vonatkozó uniós kezdeményezések támogatják a NATO-t képességcéljainak elérésében⁸⁷. A NATO aktualizált védelmi kiadási céljai ([33. bekezdés](#)) szorosan igazodnak ahhoz, hogy az Unió nagyobb hangsúlyt fektet a védelmi felkészültségre.

75 Korunk kihívásai a védelem terén már nem korlátozódnak a katonai területre. Az Unió egyre fontosabbnak tartja a társadalom egészére kiterjedő megközelítést, amely integrálja a védelmet a polgári védelemmel, a kiberbiztonsággal, az úrkutatással, a kettős felhasználású technológiákkal és a kritikus infrastruktúrával ([16. és 30. bekezdés](#)). A [felkészültségi unióra vonatkozó stratégia](#) (2025) kifejezetten előmozdítja a rezilienciát azáltal, hogy a védelem hagyományos szereplői mellett bevonja a polgárokat, a közösségeket, a civil társadalmi szervezeteket, a tudományos köröket és a magánszektor is. Ez a megközelítés lehetőségeket teremt az innováció, az ipari fejlődés és az átfogó biztonság előmozdítására, de kihívást is jelent a tagállamok közötti széttagoltság és az egyenlőtlen rezilienciakapacitások miatt, valamint mert összetett koordinációra van szükség az egyes szakpolitikai területek, szereplők és irányítási szintek között⁸⁸.

⁸⁶ [European defence, strategic autonomy and NATO](#), az Európai Parlament Kutatószolgálat, 2024 február.

⁸⁷ [NATO Defense Spending Tracker](#), Észak-atlanti Tanács.

⁸⁸ Horan H., Vandoren P., Fiott D. és Feldhusen J., [Assessing Europe's Resilience and Preparedness in an Era of Strategic Risks](#), The Hague Centre for Strategic Studies, 2025. december.

Összetett irányítási és elszámoltathatósági rendszerek

Változó intézményi keret és irányítás

76 Az Unió védelmi politikáját összetett intézményi keret⁸⁹ és többszintű irányítási struktúra jellemzi, amelyben az uniós szintű kezdeményezések mellett a döntéshozatal túlnyomórészt nemzeti szintű marad (20–22. és 47. bekezdés). E nemzetek feletti és kormányközi elemeket egyaránt magában foglaló hibrid rendszerben nem a legkönnyebb a különböző szereplők közötti koordináció, és magas az egymást átfedő felelősségi körök, illetve a nem egyértelmű hatáskörmegosztás kockázata. Amint azt az Európai Parlament több alkalommal is kiemelte, a koherencia és az egyértelmű irányítási rendszerek biztosítása továbbra is a fő kihívások egyike⁹⁰.

77 A *katonai mobilitásról szóló különjelentésünkben* hasonló problémákat észrevételeztünk, és azt javasoltuk, hogy az Unió, a tagállamok és más érdekelt felek közötti koordináció egyszerűsítésével javítsák az Unión belüli katonai mobilitásra vonatkozó irányítási intézkedéseket. Azt is javasoltuk, hogy az átfedések kockázatának minimalizálása érdekében fokozzák az EDA, a PESCO-projektek, a Bizottság és az EKSZ közötti meglévő szinergiákat és interakciókat. Az EVA keretében a Bizottság több tanácsadó szerv létrehozását javasolja, de nem pontosította ezek felelősségi köreit, illetve egymás közti koordinációjuk módját. Az *EVA-ról szóló véleményünkben* kiemeltük az összetett irányítás és elszámoltathatóság kockázatát.

⁸⁹ 09/2019. sz. áttekintés: „Európai védelem”.

⁹⁰ Az Európai Parlament 2025 március 12-i állásfoglalása az európai védelem jövőjéről szóló fehér könyvről; az Európai Parlament *jelentése a KBVP végrehajtásáról*.

78 Az uniós védelmi kezdeményezések 2021 óta tartó gyors bővülése révén jelentősen megnőtt a fent említett fő uniós védelmi eszközöket (EDF, ASAP, EDIRPA, SAFE, EDIP) kezelő bizottsági főigazgatóság, a DEFIS felelősségi köre. Ez a bővülő és sokszínű portfólió szükségessé teszi, hogy a Bizottság foglalkozzon az összetett programirányítással, a tagállamok és az ipar közötti koordinációval, valamint az iparpolitikai célkitűzések változásaival. A vészhelyzeti, közép- és hosszú távú eszközök halmozódása növeli a működés összetettségét. Emellett megterhelheti a pénzügyi kontrollra és a teljesítmény nyomon követésére szolgáló koordinációs mechanizmusokat és kialakított eljárásokat, különös tekintettel a DG DEFIS személyzeti erőforrásainak korlátozottságára. 2026 januárjában⁹¹ a Bizottság teljes személyzetének 0,9%-a (2023-ban 0,6%⁹²), 286 alkalmazott (2023-ban 209, ezek 48%-a nem állandó⁹³) dolgozott a DG DEFIS-nél, míg a legtöbb igazgatóságon ennél jóval kevesebben voltak alkalmazásban. A [védelmi célú kutatásra irányuló előkészítő intézkedésről szóló 2023. évi különjelentésünkben](#) megállapítottuk, hogy a 2021–2027-re vonatkozóan az EDF végrehajtásához szükséges személyzeti igényekről készített elemzésében a DG DEFIS kiemelte annak kockázatát, hogy ha az EDF nem kapja meg a szükséges álláshelyeket, akkor nem lesz kellő kapacitása a pályázatok megfelelő értékeléséhez és a projektek megbízható irányításához.

⁹¹ [Key Figures on Commission Staff](#), 2026. január 1.

⁹² [HR key figures](#), Európai Bizottság, 2023.

⁹³ [24/2024. sz. különjelentés](#): „Uniós közszolgálat: A foglalkoztatási keret rugalmas, de nem használják ki kellően a munkaerő-gazdálkodás javítására”.

79 A DG DEFIS-en kívül a Bizottság számos különböző főigazgatósága – például a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság (DG REGIO) – eseti alapon szerepet vállalhat védelmi vonatkozású témákban, amikor kohéziós forrásokat védelemre irányítanak át. A katonai mobilitás területén három főigazgatóság⁹⁴, valamint a Bizottság Főtitkársága és a CINEA végrehajtó ügynökség működik. Miután a biztonság és a védelem között átjárhatóbbak lettek a határok, több más főigazgatóságot is érintenek olyan kérdések, mint a felkészültség és a kiberbiztonság. Ebből következően a Bizottság eredményes teljesítőképessége attól függ, hogy képes-e rangsorolni és észszerűsíteni a folyamatokat és biztosítani az eszközök koherenciáját, valamint szükség esetén átruházni feladatokat (például közvetett irányítás révén). Amint azt a védelmi célú kutatásra irányuló előkészítő intézkedésről szóló különjelentésünkben jeleztük, „ha például az EDA vagy az OCCAR közvetett irányítást alkalmazna – ami már járt útnak mondható –, az segíthetne enyhíteni a DEFIS Főigazgatóság erőforrásainak szűkösségét.” 2025-ben a Bizottság több mint 40 EFA-projekt közvetett irányításával bízta meg az EDA-t, mintegy 300 millió euró értékben⁹⁵.

Elszámoltathatóság és átláthatóság

80 Az Európai Parlament felügyeli az uniós költségvetés kiadásait, és a Tanáccsal együtt az egyik társjogalkotó az uniós szintű védelem (ipar) piacorientált fejlesztése tekintetében. Nem rendelkezik azonban jogalkotási hatáskörrel a KBVP-re nézve, és nem gyakorol hivatalos felügyeletet a költségvetésen kívüli eszközök, például az Európai Békekeret felett. A KBVP végrehajtásáról szóló éves jelentéseiben az Európai Parlament többször is a parlamenti ellenőrzés és elszámoltathatóság fokozására szólított fel, tekintettel a KBVP és a védelmi kezdeményezések növekvő számára⁹⁶.

81 Az uniós védelmi politika összetett pénzügyi elszámoltathatósági szabályokat tartalmaz, amelyek az eszköztől és az érintett szervezettől függően változnak (**1. táblázat**). A Számvevőszék megbízatása kifejezetten az uniós alapokra vonatkozik. Amikor a védelem finanszírozása alternatív csatornákon keresztül történik, ott eltérő ellenőrzési szabályok alkalmazandók.

⁹⁴ Mobilitáspolitikai és Közlekedési Főigazgatóság (DG MOVE), Adóügyi és Vámuniós Főigazgatóság (DG TAXUD), Tartalmak, Technológiák és Kommunikációs Hálózatok Főigazgatósága (DG Connect).

⁹⁵ *Pioneering defence cooperation at EU level: the European Defence Agency*, ECA Journal 02/2025 (30–34. o.).

⁹⁶ A 2018. évi és a 2024. évi éves jelentés a KBVP végrehajtásáról, Európai Parlament.

1. táblázat. Jelenlegi külső ellenőrzési intézkedések a védelem területén

	Európai Számvevőszék	Ellenőri testület	Külső ellenőrök	Nemzeti ellenőrző intézmények
■ Ellenőrzi ■ Nem ellenőrzi				
Unió finanszírozású eszközök (EDF, ASAP, EDIRPA, EDIP, kohéziós alapok, RRF, CEF stb.) és az uniós költségvetés által garantált hitelek (pl. SAFE)	■	■	■	■
EDA	■	■	■	■
Az EDA által kezelt uniós források	■	■	■	■
EBB	■	■	■	■
Az uniós költségvetés által finanszírozott vagy garantált, az EBB által kezelt műveletek	■	■	■	■
Európai Békekeret	■	■	■	■
Polgári KBVP-missziók	■	■	■	■
Katonai KBVP-műveletek, közös költségek	■	■	■	■
Katonai KBVP-műveletek, az egyes tagállamok által viselt költségek	■	■	■	■

ASAP – a löszergyártás támogatásáról szóló jogszabály, **CEF** – Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz, **KBVP** – közös biztonság- és védelempolitika, **EDA** – Európai Védelmi Ügynökség, **EDF** – Európai Védelmi Alap, **EDIP** – európai védelmi ipari program, **EDIRPA** – az európai védelmi ipar közös beszerzés révén történő megerősítését szolgáló eszköz, **EBB** – Európai Beruházási Bank, **RRF** – Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, **SAFE** – az Európa biztonságát szolgáló cselekvési eszköz

Forrás: Európai Számvevőszék.

82 A Számvevőszék nem rendelkezik ellenőrzési megbízással az uniós védelempolitikában részt vevő valamennyi szervre és eszközre vonatkozóan, ezért nem vagyunk képesek maradéktalanul ellátni az Unió külső ellenőrének szerepét⁹⁷. Amint már korábban is leszögeztük, véleményünk szerint az Európai Számvevőszéket ki kellene jelölni az uniós politikák végrehajtására létrehozott valamennyi szerv külső ellenőrének⁹⁸, beleértve az Unió működése szempontjából kulcsfontosságú kormányközi struktúrákat is⁹⁹.

83 A biztonsági és védelmi ágazatban az információkhoz való hozzáférést titoktartási kérdések, nemzetbiztonsági jogszabályok és a minősített adatokra vonatkozó szabályok is korlátozhatják. Egyrészt a nemzetközi ellenőrzési standardok értelmében a számvevőknek teljes körű és korlátlan hozzáféréssel kell bírniuk a feladataik ellátásához szükséges releváns információkhoz, dokumentumokhoz és személyzethez, másrészt ha minősített információkkal kell dolgozni, az befolyásolhatja az ellenőrzés eredményét. Amikor az ellenőrzött anyag jelentős része bizalmasan kezelendő, a közzétételre alkalmas érdemi jelentés elkészítése eredendően nehézségekbe ütközik. A biztonsági megfontolások és a minősített adatok megfelelő kezelése rendkívül fontos a védelem területén, de megjegyzendő, hogy ha nem lehet konkrét információkra vagy szemléltető példákra hivatkozni, az a világosságnak és a megállapítások pontos közlésének a rovására megy^{100 101}.

Az áttekintést 2026. július 14-i luxembourgi ülésén fogadta el a George-Marius Hyzler számvevőszéki tag elnökölte III. Kamara.

a Számvevőszék nevében

Tony Murphy
elnök

⁹⁷ 03/2025. sz. áttekintés: „A 2027. év utáni többéves pénzügyi keret adta lehetőségek”.

⁹⁸ 09/2019. sz. áttekintés: „Európai védelem”.

⁹⁹ A Számvevőszék 2026–2030-ös stratégiája.

¹⁰⁰ Hervé-Adrien Metzger: *Setting the Scene*.

¹⁰¹ Lene Schmidt, Danish National Audit Office, *How to reveal the big picture when almost every detail is classified?*, ECA Journal 02/2025 (63–66. o.).

Mellékletek

I. melléklet. EDIP – az uniós védelem integrált eszköztára

Szabályozási eszközök

- Az európai fegyverkezési program struktúrája önkéntes jogi keretet biztosít a tagállamok és a társult országok számára a védelmi felszerelések teljes életciklusa során történő együttműködéshez. Ezek a struktúrák EDIP-támogatásra jogosult jogalanyok.
- A közös érdekű európai védelmi projektek együttműködésen alapuló ipari projektek, amelyek célja az EDTIB megerősítése és a kritikus képességek fejlesztése.

Pénzügyi eszközök

- A védelmi ellátási lánc átalakítását felgyorsító alap célja a beruházások kockázatmentesítése és a gyártási kapacitás bővítése, különösen a kkv-k és a kis méretű, közepes piaci tőkeértékű vállalatok esetében.
- Az EDIP közös beszerzési tevékenységek révén kiterjeszti az ASAP logikáját a védelmi ipari termelés és az EDIRPA szélesebb szegmenseire. A közös beszerzési tevékenységek célja az európai védelmi piac széttagságának mérséklése és az interoperabilitás növelése azáltal, hogy a tagállamokat és Norvégiát európai védelmi termékek közös beszerzésére ösztönzik. Az EDIP 240 millió eurót különít el e közös beszerzési tevékenységek támogatására¹.
- Az Ukrajna támogatását célzó eszköz 300 millió euró összegű külön költségvetéssel Ukrajna védelmi technológiai és ipari bázisának helyreállítását, újjáépítését és korszerűsítését segíti elő.

¹ *Common procurement actions*, Európai Bizottság, 2026. március.

Koordinációs eszközök (irányítás, együttműködés és a piac működésének megkönnyítése)

- A védelmi ellátásbiztonsági tanács támogatni fogja az ellátási kockázatok, illetve a tagállamok, a Bizottság, a főképviseelő/alelnök és az EDA közötti koordináció nyomon követését.
- Az európai katonai értékesítési mechanizmus célja, hogy megkönnyítse a közös beszerzést és javítsa a védelmi termékek rendelkezésre állását.

E különböző eszközök egyesítésével az EDIP célja az EDTIB-et érintő rendszerszintű kihívások koherensebb és hosszabb távú kezelése.

II. melléklet. Uniós preferenziazáradékok a védelmi finanszírozási eszközökben

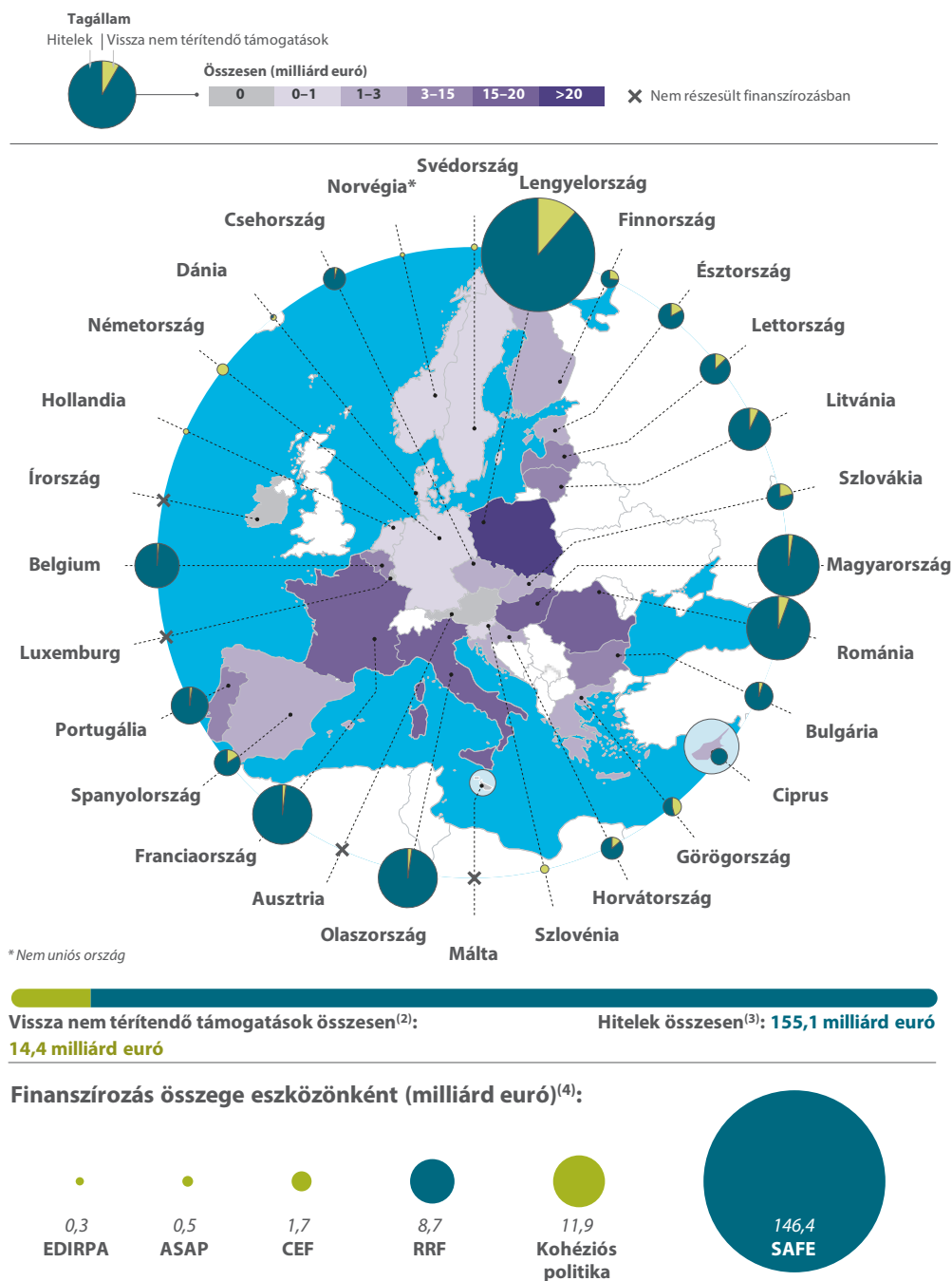
Eszköz	A vállalkozók megállapítására és kontrolljára vonatkozó támogatathatósági feltételek	Az alkotóelemek eredete	A formatervezési minta és a szellemi tulajdon feletti ellenőrzés
EFA	Az Európai Unióban, Izlandon, Liechtensteinben, Norvégiában vagy Ukrajnában Harmadik országból származó, ellenőrzés alatt álló szervezetek részvétele lehetséges, de csak szigorú feltételek mellett		Az eredményeknek mentesnek kell lenniük a harmadik országokra vonatkozó korlátozásoktól
ASAP	Az Európai Unióban, Izlandon, Liechtensteinben vagy Norvégiában Harmadik országból származó, ellenőrzés alatt álló szervezetek részvétele lehetséges, de csak szigorú feltételek mellett		A harmadik országokra vonatkozó korlátozásoknak alávetett termékek nem kapnak támogatást
EDIRPA	Az Európai Unióban, Izlandon, Liechtensteinben vagy Norvégiában Harmadik országból származó, ellenőrzés alatt álló szervezetek részvétele lehetséges, de csak szigorú feltételek mellett	Az Unió, Izlandon, Liechtensteinben vagy Norvégián kívülről származó alkotóelemek költsége legfeljebb 35% lehet	
SAFE*	Az Unióban, Izlandon, Liechtensteinben, Norvégiában vagy Ukrajnában, vagy harmadik országokban az Unióval kötött megállapodások alapján Harmadik országból származó, ellenőrzés alatt álló szervezetek részvétele lehetséges, de csak szigorú feltételek mellett	Az Unió, Izlandon, Liechtensteinben, Norvégián vagy Ukrajnán kívülről származó alkotóelemek költsége legfeljebb 35% lehet	A tervezési szabadság csak bizonyos termékek esetében előírás

Eszköz	A vállalkozók megállapítására és kontrolljára vonatkozó támogathatósági feltételek	Az alkotóelemek eredete	A formatervezési minta és a szellemi tulajdon feletti ellenőrzés
EDIP	Az Európai Unióban, Izlandon, Liechtensteinben, Norvégiában vagy Ukrajnában Harmadik országból származó, ellenőrzés alatt álló szervezetek részvétele lehetséges, de csak szigorú feltételek mellett	Az Unió, Izlandon, Liechtensteinben, Norvégián vagy Ukrajnán kívülről származó alkotóelemek költsége legfeljebb 35% lehet	A tervezési szabadság előírás (a löszerekre és rakétákra vonatkozóan 2033-ig eltérés van érvényben)
ECF	Általános cikk az „uniós preferenciáról”, amelynek értelmében meg lehet határozni támogathatósági feltételeket és uniós származási küszöbértékeket, és minden munkaprogram esetében elő lehet írni a tervezési szabadságot		

* Kanada az első olyan nem európai uniós ország, amely [kétoldalú megállapodást](#) írt alá az Európai Unióval a kanadai vállalatoknak és a Kanadából származó termékeknek a SAFE eszköz keretében történő beszerzésekben való részvételéről.

Forrás: Európai Számvevőszék, az (EU) 2021/697 rendelet (EDF), az (EU) 2023/1525 rendelet (ASAP), az (EU) 2023/2418 rendelet (EDIRPA), az (EU) 2025/1106 tanácsi rendelet (SAFE), az (EU) 2025/2643 rendelet (EDIP) és a COM/2025/555 bizottsági javaslat (EVA) alapján.

III. melléklet. A 2021–2027-es időszakban a védelemre elkülönített uniós finanszírozás áttekintése országonként⁽¹⁾ és finanszírozási eszközönként, 2026. áprilisi állapot

ASAP – a lőszergyártás támogatásáról szóló jogszabály, CEF – Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz, EDIRPA – az európai védelmi ipar együttműködésén alapuló beszerzés keretében történő megerősítése, RRF – Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, SAFE – az Európa biztonságát szolgáló cselekvési eszköz

Térkép: Közigazgatási határok: © EuroGeographics © OpenStreetMap | Kartográfia: Eurostat – IMAGE, 04/2026

Az ezen a térképen feltüntetett határok és nevek, valamint megjelölések nem feltétlenül az Európai Unió által hivatalosan jóváhagyottak vagy elfogadottak.

(¹) Az uniós védelmi programok mögöttes logikája az, hogy forrásokat biztosítanak az EDTIB megerősítéséhez. A finanszírozás önmagában nem tekinthető az egyes tagállamoknak nyújtott támogatásnak.

(²) Vissza nem térítendő támogatások:

- Az ASAP, az EDIRPA és a CEF forrásait a kedvezményezettek allokációja szerint osztják el a tagállamok között.
- A kohéziós forrásokat közvetlenül a tagállamok számára különítik el.

Az EDIRPA-projektek és több ASAP-projektet több tagállamból származó partnerek részvételével működő konzorciumok hajtják végre. Adatok hiányában a finanszírozást a koordinátor országához rendelve tüntetjük fel, figyelmen kívül hagyva, hogy a projekteknek más tagállamokból is lehetnek résztvevőik.

(³) Hitelek:

- Az adatok nem feltétlenül teljes körűek, mivel csak néhány tagállam tette közzé az RRF-ből védelmi célokra átirányított források összegét. Ez azt jelenti, hogy más tagállamok elkülöníthettek védelmi célú forrásokat úgy, hogy ezeket az információkat nem hozták nyilvánosságra. Kettős felhasználású célokra elkülönített védelmi és nem védelmi célú források között sem lehetséges különbséget tenni.
- Belgium esetében az RRF-re vonatkozó számadat kis hányadban (<1%) vissza nem térítendő támogatásokat is tartalmaz.
- A Lengyelországra és Spanyolországra vonatkozó RRF-adatok kettős felhasználásának tekinthető ürtevékenységeket is magukban foglalnak, amelyek nem feltétlenül tisztán védelmi kiadások.
- A SAFE esetében a számadatok a tagállamok kérelmein alapulnak, ami eltérhet a végleges allokációtól. Magyarország esetében a Bizottság még nem fejezte be a beruházási terv értékelési folyamatát, ezért a számadatot maximálisnak kell tekinteni.

(⁴) Nem tartalmaz az EFA-finanszírozásra vonatkozóan ország szerinti adatokat, mivel azok nyilvánosan nem hozzáférhetők.

Forrás: Európai Számvevőszék, az Európai Bizottság adatai alapján a következőkre nézve: [ASAP](#), [EDIRPA](#), [CEF](#), [SAFE](#), [kohéziós politika](#), [RRF](#) és [a 04/2025. sz. különjelentés](#).

IV. melléklet. A Számvevőszék kapcsolódó kiadványai

Jelentés kódja	Cím
18/2018. sz. különjelentés	Teljesül-e a Stabilitási és Növekedési Paktum prevenciós ágának fő célkitűzése?
09/2019. sz. áttekintés	Európai védelem
10/2023. sz. különjelentés.	A védelmi célú kutatásra irányuló előkészítő intézkedés (PADR): Egyes tapasztalatok hasznosultak, de az időkorlátok és a csekély eredmények miatt az uniós védelmi kiadások növelésének tesztkörnyezeteként a PADR a vártnál kisebb értéket hozott
02/2024. sz. vélemény	Vélemény az európai védelmi ipari program és a védelmi termékek időben történő rendelkezésre állását és szállítását biztosító intézkedési keret (EDIP) létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról
24/2024. sz. különjelentés.	Uniós közszolgálat: A foglalkoztatási keret rugalmas, de nem használják ki kellően a munkaerő-gazdálkodás javítására
02/2025. sz. áttekintés	Teljesítményorientáltság, elszámoltathatóság és átláthatóság: a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz hiányosságaiból levonható tanulságok
03/2025. sz. áttekintés	A 2027. év utáni többéves pénzügyi keret adta lehetőségek
04/2025. sz. különjelentés.	Az Európai Unió katonai mobilitása: A tervezési hiányosságok és a felmerülő akadályok miatt nem megfelelően haladnak a programok
01/2026. sz. vélemény	Vélemény az Európai Versenyképességi Alap („az EVA”) létrehozásáról – beleértve a védelmi kutatási és innovációs tevékenységekre vonatkozó egyedi programot –, az (EU) 2021/522, az (EU) 2021/694, az (EU) 2021/697 és az (EU) 2021/783 rendelet hatályon kívül helyezéséről, valamint az (EU) 2021/696, az (EU) 2023/588 és az (EU) [EDIP] rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletről
04/2026. sz. különjelentés.	Az energetikai átálláshoz szükséges kritikus fontosságú nyersanyagok: A szakpolitika nem éppen sziklaszilárd
07/2026. sz. vélemény	Vélemény a Globális Európa létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról

Rövidítések

Rövidítés	Meghatározás/magyarázat
ASAP	A lőszergyártás támogatásáról szóló jogszabály
CEF	Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz
DG DEFIS	Védelmi és Űripari Főigazgatóság
EBB	Európai Beruházási Bank
EDA	Európai Védelmi Ügynökség
EDF	Európai Védelmi Alap
EDIP	Európai védelmi ipari program
EDIRPA	Az európai védelmi ipar együttműködésen alapuló beszerzés keretében történő megerősítését szolgáló eszköz
EDTIB	Európai védelmi technológiai és ipari bázis
EKSZ	Európai Külügyi Szolgálat
EPF	Európai Békekeret
EPRS	Az Európai Parlament Kutatószolgálata
EUKT	Az EU Katonai Törzse
EUMAM	Az Európai Unió katonai segítségnyújtási missziója
EUMSZ	Az Európai Unió működéséről szóló szerződés
EUSZ	Az Európai Unióról szóló szerződés
EVA	Európai Versenyképességi Alap
FNLC	Költségfüggetlen finanszírozás
Főképviseelő/alelnök	Az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseelője / Az Európai Bizottság alelnöke
GDP	Bruttó hazai termék
KBVP	Közös biztonság- és védelempolitika
KKBP	Közös kül- és biztonságpolitika
KKV	Kis- és középvállalkozás
MFF	Többéves pénzügyi keret
NATO	Észak-atlanti Szerződés Szervezete
NEC	Nemzeti mentesítési rendelkezés
PESCO	Állandó strukturált együttműködés

RRF	Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz
SAFE	Az Európa biztonságát szolgáló cselekvési eszköz
SDP	Biztonsági és védelmi partnerség

Glosszárium

Terminus	Meghatározás/magyarázat
Európai védelmi technológiai és ipari bázis	Gyűjtőfogalom: azok az európai kormányzati, ipari és kutatási szereplők, akik közösen dolgoznak a katonai felszerelések, technológiák és képességek fejlesztésén, előállításán és karbantartásán.
Költségfüggetlen finanszírozás	A tényleges kiadások helyett a jogi feltételek teljesítésén vagy az eredmények elérésén alapuló finanszírozási teljesítési modell.
Közvetett irányítás	Az uniós költségvetés végrehajtásának olyan módja, amikor a Bizottság más jogalanyokat (például nem uniós országokat vagy nemzetközi szervezeteket) bíz meg végrehajtási feladatokkal.
Mozgástér	Az uniós költségvetés finanszírozásához szükséges saját források és a saját források felső határa közötti tartomány: ez utóbbi az a magasabb összeg, amelynek erejéig a Bizottság jogosult forrásokat igényelni a tagállamoktól a – például az uniós adósságokból adódó – többletkötelezettségek fedezésére.
Védelmi képesség	Valamely konkrét védelmi célkitűzés eléréséhez szükséges eszközök – például személyzet, felszerelés, parancsnoki struktúra és műveleti készenlét – birtoklása.
Védelmi készség	Képesség a védelmi válságok előrejelzésére, az azokra való felkészülésre és reagálásra, beleértve a nagy intenzitású hadviselést is.

A számvevőszéki munkacsoport

Ezt a jelentést a külső fellépések, biztonságpolitika és jogérvényesülés kiadási területeiért felelős, George-Marius Hyzler számvevőszéki tag elnökölte III. Kamara fogadta el.

Az ellenőrzést Marek Opiola számvevőszéki tag vezette Kinga Wiśniewska-Danek kabinetfőnök és Bernard Witkoś kabinetattasé, Cyril Messein ügyvezető, Els Brems feladatfelelős, valamint Laurent Olivier és Anne Laura Juul számvevők közreműködésével. Nyelvi támogatás: Laura McMillan. Grafika: Dunja Weibel.

SZERZŐI JOGOK

© Európai Unió, 2026

Az Európai Számvevőszék dokumentumainak felhasználását a nyíltadat-politikáról és a dokumentumok további felhasználásáról szóló [6–2019. sz. számvevőszéki határozat](#) szabályozza.

Ellenkező rendelkezés (pl. egyedi szerzői jogi nyilatkozatokban foglaltak) hiányában az Európai Unió tulajdonában lévő számvevőszéki tartalmak a [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licenc](#) alá tartoznak. Ezért főszabály szerint a további felhasználás a forrás és a változtatások megfelelő feltüntetésével megengedett.

A Számvevőszéktől származó tartalmak további felhasználásakor azok eredeti értelme és mondanivalója nem torzulhat. A Számvevőszék nem vonható felelősségre a továbbfelhasználás esetleges következményeiért.

Ha az adott tartalomban azonosítható magánszemélyek is érintettek (például ha egy kép a Számvevőszék munkatársait ábrázolja vagy harmadik fél is szerepel a források között), adott esetben további engedélyt is be kell szerezni.

Amennyiben ez megtörtént, akkor a vonatkozó engedély érvényteleníti a fenti általános érvényű engedélyt, és az abban foglalt, egyértelműen meghatározott felhasználási korlátozások érvényesek.

Az olyan tartalmak felhasználásához vagy reprodukálásához, amelyek nem az Európai Unió tulajdonát képezik, adott esetben közvetlenül a szerzői jog tulajdonosától kell engedélyt kérni.

Borítófotó: © zef art – stock.adobe.com.

1. ábra. az ikonok kidolgozása a [Flaticon.com](#) eszközeinek felhasználásával történt.

© Freepik Company S.L. Minden jog fenntartva.

Az iparjogvédelem alatt álló szoftverek és dokumentumok – pl. szabadalmak, márkajelzések, bejegyzett formatervezési minták, logók és nevek – nem tartoznak a Számvevőszék továbbfelhasználási politikájának hatókörébe.

Az Európai Uniónak az europa.eu címtartomány alá tartozó intézményi weboldalai külső oldalakra mutató hivatkozásokat is tartalmaznak. Ezek nem tartoznak a Számvevőszék hatáskörébe, ezért ajánlott elolvasni az ott közzétett adatvédelmi és szerzői jogi rendelkezéseket.

Az Európai Számvevőszék logójának használata

Az Európai Számvevőszék logója kizárólag a Számvevőszék előzetes hozzájárulásával használható fel.

HTML	ISBN 978-92-849-8189-2	ISSN 2811-826X	doi:10.2865/8015577	QJ-01-26-040-HU-Q
PDF	ISBN 978-92-849-8190-8	ISSN 2811-826X	doi:10.2865/1905959	QJ-01-26-040-HU-N

IDÉZÉS MÓDJA

Európai Számvevőszék, [01/2026. sz. áttekintés](#), „Reflektorfényben az Unió védelmi politikája”, az Európai Unió Kiadóhivatala”, 2026.

Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja és a globális biztonság romlása változást idézett elő az Európai Unió védelmi politikájában. Az elégtelen készletekkel, a hosszú gyártási átfutási idővel, a nem európai beszállítóktól való függőséggel és a logisztika szűk keresztmetszeteivel szembeesülve mind az Unió, mind az uniós tagállamok jelentősen növelték védelmük finanszírozását. Ez kulcsfontosságú pillanat az európai védelmi technológiai és ipari bázis számára a termelési kapacitások bővítése, az innováció előmozdítása és a partnerségek megerősítése szempontjából.

Ez az áttekintés az uniós védelmi helyzet 2020 és 2026 dereka közötti alakulását mutatja be, különös tekintettel az e területre vonatkozó közelmúltbeli uniós kezdeményezésekre, beleértve a pénzügyi eszközöket és a szabályozási változásokat is. Rámutat a pénzgazdálkodás, az irányítás, az átláthatóság és az elszámoltathatóság terén fennálló lehetőségekre, kihívásokra és kockázatokra.

EURÓPAI
SZÁMVEVŐSZÉK

Az Európai Unió
Kiadóhivatala

EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉK
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Telefon: +352 4398-1

Megkeresés: eca.europa.eu/hu/contact

Weboldal: eca.europa.eu

Közösségi média: @EUauditors